aunais Beļģijas tars

A VĒSTULE NO BEĻĢIJAS

ārkārtīgais dzīvīgums visā uzbrukuma ... izceļas ar sevišķu spožumu." ..... kas ... spēlētājs ar lielu nākotni, kā mēs to redz... jām nozīmīgajā sacensībā pret Racing C. P... rijas techniku pārvalda līdz pilnībai." Pē... dējā Vācijā bija taisni mana vājā puse. Katr... otro dienu ir vai nu treniņš, vai sacīkstes, ... dēļ arī pēdējā laikā esmu progresējis, ... kejs aizņem tik daudz laika, ka basketbol... pataidām esmu pārtraucis.

Hokejs šeit tiešām labs, ko sevišķi sel... tik katrā vienībā sastopamie ārzemnieki, ... kuriem daudz kanādiešu, sevišķi Holand... bet tā kā viņi nevar piedalīties valsts ... cialajās sacīkstēs, tad tajās panākumi nav ... labi. Hāgas „dūži", piemēram, ir vien... kanādietis un viens ungārs, kuri spēlē ... kā es vēl nevienu nebiju redzējis spēlējam... Prieks ir par manas vienības un paša ... nākumiem, tikai žēl, ka starptautiskajās ... censībās jāklausās Beļģijas, nevis Latvij... himna . . .

Seratē, janvāra beigās.

Ojārs Rituma

Jāni Stendzenieku par 1948. g. labāko l... vietu sportistu izraudzījusi laikraksta „Lat... Sports" saaicināta Lībekas 10 sporta žurn... listu un sporta darbinieku komisija. No 3 ... kandidātiem, par kuriem komisija balso... Stendzenieks dabūja 96 punktus, 2. vietā ... hokejists Eriks Koneckis 90 p., 3. futbolis... Kārlis Ārens 81 p. Tālākās vietās pēc ... misijas vērtējuma ierindoti šachists Bim... Zemgalis, vieglatlēte Zināīda Ringenberg... bokseris Zanis Šmits, ledushokejists Alfr... Ansons, basketbolists Jānis Zebelinš, vieglā... tlēts Rūdolfs Circenis un Noldis Millers, fu... bolists Jānis Bebris, cīkstonis Augusts Kļa... slēpotājs Vilis Skrastiņš un vieglatlēts Al... turs Graudiņš un Valdis Teteris.

Hallestahamaras latv. sp. biedr. „Liesma" Zviedrijā, sacentās šachā ar vietējo šach... klubu: 6—4 uzvarēja zviedri. Latviešu vi... nībā spēlēja K. Grīvainis (0), E. Krastiņš (1... A. Orbe (1), R. Dzelme (1), V. Dzelme (0), ... Oše (1/2), J. Plētiens (1/2), A. Grīnvalds (0... P. Virsis (0), E. Reinis (1/2). Tajā pašā ... dienā „Liesma" šachā un galda tenisā sp... kojās arī ar Eskilstunas YMCAs vienību, u... varot pēdējo šachā 3—2 un galda tenisā 9—4.

Baltiešu sastādītā basketbola vienība Di... nijā 40—38 uzvarēja Kopenhāgenas plūsm... sastādīto vienību. Baltiešu sastāvā veikus... gāko sniegumu rādīja latvietis Jansons u... igaunis Polvers. Basketbols Dānijā ir sa... rā nepopulārs, tādēļ jaundibinātā basketbo... savienība tā popularizēšanai šogad paredz... jusi vairākus turnīrus ar ārzemju vien... piedalīšanos.

Sengvardenas YMCAs galda tenisisti (B... deicis, Nagainis, Kažotnieks, Jankēvics, B... vids, Naumanis) sacentās draudzības sacīk... ar Vilhelmshafenas vācu sp. biedr. „Frisi... izlasi. Spēlējot 5 setu partijas, latvieši ... dēja tikai 5—4. Iepriecināja 15 g. v. Kaln... nieka sniegums, kas pieveica savu pretinie... vienspēlē un kopā ar Bedeici uzvarēja ar ... dubultspēlē.

Holandietis Brekmans, liekas, būs vīrs, ... krietnas rūpes ledus celiņa valdniekiem sa... vēglem sagādās Eiropas un pasaules meist... sacīkstēs ātrslidošanā un, iespējams, atgu... arī vienu otru rekordu. Pēdējo nedēļu s... censībās viņš pierādījies par sevišķi „ci... riekstu" garajās distancēs un sacīkstēs 50... visu 4 distanču kopvērtējumā ieguvis 1. vie... atstājot aiz sevis tādus spēka vīrus kā Lid... levu, Lundbergu, Agi Johansenu un Pe... senu. Pēc soma Tunberga un mūsu gmaldņ... Alfons Bērziņa tikai 21 g. v. Brekmans ... vispār trešais ātrslidotājs, kas pārspējis sa... vēgus viņu pašu mājās. — Sacīkstēs 1.km... marā amerikānis Kens Henrijs 500 m vie... pēckara labākajā laikā — 42,8 sek.

Rodailendas sprinters Viljems Dvaljers u... cīkstēs telpās Ņujorkā ar 6,1 sek. sasniedz... jaunu pasaules rekordu 60 jardu skrējienā ... 30 j. barjerskrējienā uzvarēja Dilards U... sek., paliekot tikai 0,1 sek. aiz sava pasaul... rekorda. 2 j. skrējienā lieliskā 8:56,1 min... laikā uzvarēja beļģis Gastons Reifs.

Mūsu lielākā bagātība trimdā ir mūsu grāmata!

To jums piedāvā

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCA,

(13a) Nürnberg 2,

A/C Valka.

(220)

Ja kāds ko zinātu par b. kar.

BRUNO GAILI

no Rīgas, dz. 1921. g., pēd. z. no Dauga... 1945. g. janv., lūdz rakstīt vecākiem: ... GAILIS (14b) Fronhofen, Ravensburg, ...

Kas varētu sniegt ziņas par KĀRLI ... TERSONU, dz. 1922. g. 28. nov. Ogresp... pag. Mālkalnos? Pēd. vēst. no Gilhof... sanatorijas 1946. g. novembrī. Rakstīt ... Veikertam, Forest Town, Miners Hos... Mansfield, Notts, England.

Meklēju savu brāli PAVELU ZUKU, ... 1924. g. Silenes pag.. Pēd. dzīves vieta L... vijā — Daugavpilī. Ziņas lūdz Nik. Zu... (13a) Bamberg, Baltic Camp, US Z... Germany.

Strādājoša kundze — latviete — mek... starp Anglijā nodarbinātiem latviešiem ...

AUDZU DĒLU — NEDZĒRĀJU

kuram nav neviena tuvinieka un kurš gri... atgriezties. Vācijā, lai emigrētu uz ... zemi. O. RAKICKA: (13a) Regensburg ... Stahlzwingerweg 25.

astmarku krājēju

domu izmaiņas, rastmarku, skatu kart... u un grāmatu apmaiņas klubā!

s vienreiz. publ., vai b) Spec. maiņas ...

ju almanacha sastādīšanai (evet. izsū... dresu maiņas paziņojums uz atklātnes), ...

es valūtā! Naudu personīgi, caur pasta ... ūsu pilnvarotie pārstāvji:

Stonehouse, Glos, England.

K. Amaliegade 14, Postgirokonto 84550, ... n, Postcheckkonto 46541 des Postcheck... ...

35 32 33 Stockholm.

Dānijā	Vācijā	Zviedrijā
DKr. 4,—	DM 5,—	Kr. 3,—
DKr. 2,—	DM 2,—	Kr. 1,—
DKr. 3,—	DM 3,—	Kr. 2,—
DKr. 0,75	DM 1,—	Kr. 0,50

adresējama vienīgi

STOCKHOLM

um redakcijā Sverige.

LATVIA

Latvian Newspaper

Published under EUCOM Civil Affairs Division Authorisation Number UNDP 196. Publisher and Editor: Kārlis Rabācs. DP Camp Kleinkötz near Günzburg/D. Printer: „Schwäb. Volksbl." Günzburg/D.. Bgm.-Landm.-Pl. 7. Circulation 4000. Published three times weekly. Editorial office: Günzburg/Do. Dominikus-Zimmermann-Str. 2

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 15 (239)

Otrdien, 1949. g. 8. febr.

Iznāk trīs reizes nedēļā. Izdevējs: Latviešu preses darbinieku sadarbības kopa; kopas vecākais M. Cullītis. Galvenais redaktors K. Rabācs (šobrīd darbā neatrodas); galv. redaktora vietn. M. Cullītis. Redaktori: L. Bērziņš, B. Ķīselis, A. Liepa, H. Mindenbergs, A. Smits. Adrese: Günzburg-Do.; red.: Dominikus Zimmermannstr. 2 (tālr. 50). apg: Marktpl. 25 (t. 84).

Padomju Savienība piedāvā Norvēģijai neuzbrukšanas paktu

Norvēģu delegācija tomēr sāk apspriedes Vašingtonā

Pēdējā brīdī pirms Norvēģijas ārlietu ministra Halvarda Langes izlidošanas uz Vašingtonu Padomju Savienība sestdien iesniedza karaļa Hakona valdībai jaunu priekšlikumu — parakstīt ar Maskavu neuzbrukšanas līgumu. Arī šis pēdējais mēģinājums aizkavēt Norvēģijas iešķiršanos pievienoties Atlantika paktam nedeva cerētos panākumus. Īpaša delegācija ārlietu ministra Langes vadībā tomēr vēl tai pašā dienā pēc iepazīšanās ar krievu notas saturu izlidoja uz Vašingtonu, kur ieradās svētdienas rītā un paliks 5 dienas. Kā pēdējās telegrammas vēsti, Lange jau sācis apspriedes ar Dīnu Ečesonu, un jaukta amerikāņu — norvēģu komisija stāsies nedēlas sākumā pie tehnisko jautājumu apspriešanas, kas saistīti ar Norvēģijas pievienošanos pasaules lielākai aizsardzības sistēmai.

Sestdien iesniegtā nota ir krietni gara un satur vēl katēgoriskākus apgalvojumus nekā pirmais Padomju Savienības pieprasījums Norvēģijai Atlantika pakta jautājumā. Kremlis aizrāda, ka ar pievienošanos Atlantika paktam Norvēģija tiksot iesaistīta sistēmā, kuras mērķis sagatavot agresiju pret Padomju Savienību. No Langes atbildes nevarot spriest, vai Norvēģija domājot vai nedomājot nodot kādai lielvalstij savā territorijā flotes un aviācijas atbalsta punktus. Bez tam Atlantika paktā esot paredzēta tādu valstu militāra ūnija, ko Padomju Savienība nevarot atzīt par mieru mīlētājām varām. Ja arī Norvēģija pievienotos Atlantika paktam, tā no agresijas vēl nebūšot pasargāta. Bet lai darītu galu visām šaubām un neuzticībai, tad Maskava Norvēģijai piedāvājot savstarpēju neuzbrukšanas līgumu.

Padomju Savienības lielā dedzība ietekmēt Norvēģijas ārpolitiku Oslo izraisījusi manāmu nervozitāti. Pēc ļoti noteiktās ārlietu ministra Langes atbildes notas Maskavai pagājušā nedēļā neviens negaidīja, ka Kremlis tik drīz mēģinās tuvoties mazajai Skandināvijas valstij. Acīm redzot, Molotovs tomēr Norvēģijas politisko nozīmi pašreizējā stāvoklī vērtē ļoti augstu un par katru cenu negrib pieļaut tās pilnīgu izslīdēšanu no Padomju Savienības politiskās ietekmes.

Politiskās aprindas Oslo aizrāda, ka uztraukumam nav nekāda reāla pamata. Maskavas draudzības piedāvājums pēc Langes vēsās un ļoti noteiktās atbildes Atlantika pakta jautājumā tikai pierāda, ka Maskava šobrīd nevar tālāk iet par tīru nervu karu. Ar Atlantika pakta spēku aizmugurē Norvēģijai nenākšoties grūti izturēt vēl lielākus nervu saspīlējumus kā tagad piedāvāto Padomju neuzbrukšanas līgumu. Bez tam, saka norvēģu informētās aprindas, Norvēģijai nav nekāda iemesla pārtraukt sarunas Vašingtonā vai maināt tikko deklarēto nostāju pat tad, ja tā jau rīt Maskavas piedāvāto līgumu parakstītu. Lange savā atbildes notā Maskavai paziņoja, ka Atlantika pakts nekādā gadījumā nav pret Padomju Savienību vērsta militāraliianse un pievienošanās tam nebūtu nedraudzīgs akts pret lielo ziemeļu kaimiņu. Tāpēc Norvēģija varētu mierīgi parakstīt abus līgumus — vienu Vašingtonā, otru Maskavā.

Pasaules presē Maskavas piedāvājums Norvēģijai tiek vienprātīgi vērtēts kā izmisīgs Maskavas manevrs aizkavēt Atlantika pakta tapšanu. It īpaši franču laikraksti atļaujas ironisku toni un prasa, kāpēc tad taisni tagad Padomju Savienība atcerējusies, ka nav vēl paspējusi kopš otrā pasaules kara beigām dokumentēt savas draudzīgās un miermīlīgās jūtas pret mazo fjordu zemi.

Londonas pirmdienas izdevumi atgādina lasītājiem, kādi bijuši līdzšinējie praktiskie piedzīvojumi tām valstīm, kas pēdējos 20 gados ar Padomju Savienību parakstījuši draudzības, neuzbrukšanas un savstarpējās palīdzības līgumus. Polija, Baltijas valstis, Čechoslovakija un Dienvidslavija ir šodien viņpus dzelzs aizkaram un pret sarkanarmijas tanku masām un NKVD zilajām uniformām tām nelīdzēja nekādi līgumi ar Kremli.

Kā Norvēģijā, tā arī ārzemēs neviens nešaubās, ka Maskavas piedāvājums sarunas Vašingtonā nprietekmēs. Pēc Trumena norādījuma runāt ar Padomju Savienību par trešo valstu interesēm ārpus UN rāmjiem, šķiet, sācies vispār jauns posms abu ideoloģiju „aukstajā karā". Temperatūra liekas kritusi par vairākiem gradiem bez izredzēm tuvākajā laikā uz sala mazināšanos. Cik vērojams no Vašingtonas un Londonas politiskajiem komentāriem, tiek un tiks darīts viss, lai jau pirms pavasara sākšanās Atlantika pakts būtu kļuvis īstenība. Tāpēc Maskavas pūles izlauzt vienu no pirmajiem pamatakmeņiem — Norvēģijas pievienošanos šai sistēmai sola maz panākumu.

BBC, St, SWR

Vašingtona atgādina Norvēģijai Latvijas likteni

Vašingtonā pirmdien kāds augstāks ārlietu ministrijas ierēdnis paskaidroja, ka no ASV viedokļa viņš neredzot nekādus šķēršļus Norvēģijai slēgt neuzbrukšanas līgumu ar Padomju Savienību. Maskavas piedāvājums neesot pretrunā ar Norvēģijas gatavošanos pievienoties Atlantika paktam. Bet — paskaidrojis tālāk Ečesona līdzstrādnieks — esot gan jāšaubās par Padomju Savienības neuzbrukšanas līguma vērtību. „Arī Latvijai, Igaunijai un Lietuvai bija draudzības un neuzbrukšanas līgumi ar lielo austrumu kaimiņu. Kas ar šīm valstīm 1940. gadā notika, to visa pasaule tagad zina ļoti labi. Baltijas un citu valstu piedzīvojumi ar Padomju Savienību nav aizmirsti arī Norvēģijā."

Stājusies spēkā arī sabiedroto pretblokāde

Kopš pirmdienas pusnakts pārtraukta jebkāda preču transitsatiksme caur apvienoto joslu uz padomju joslu vai Austrumeiropas valstīm. Pasažieru satiksmi jaunais rīkojums neskar, tāpat viņu rokas bagāžu. Par preču sūtījumu aizliegumu informēta Francija, Beneluksa valstis, Dānija un Šveice. Sabiedrotie šo aizliegumu izdevuši padomju blokādes dēļ. Informētas saimniecības aprindas izsakās, ka transitsatiksmes aizliegums bez pašas Padomju Savienības sevišķi sāpīgi skars Poliju un Čechoslovakiju.

Britu okupācijas iestādes izsaka šaubas, vai Austrumvācijai būs maz iespējams reālizēt savu divgades plānu. Izejvielu produkcija padomju joslā sasniedz tikai 35% no paredzētās. Ķīmiskā rūpniecība vienīgi trīs krievu kontrolētajās fabrikās varēja veikt 1948. gada plānu, kamēr Zaksijas tekstilrūpniecība ražojusi tikai pusi paredzēto preču.

Sabiedroto pretblokāde pašā Berlīnē, kas stājās spēkā pagājušajā otrdienā, izrādījusies visai iedarbīga. Vācu policija apķīlājusi lielus daudzums preču, dzelzs un 7 auto, ko bez atļaujām mēģināja ievest krievu sektorā.

Sakarā ar preču transitsatiksmes aizliegšanu, Hesenes apgabalā vācu policijas uzraudzībā uz visiem ceļiem, kas ved uz padomju joslu, ceļ barikādes un rok grāvjus. Pēc robežpolicijas informācijas, nodarbināti bezdarbnieki no tuvākas un tālākas apkārtnes. Tas pats notiek arī Bavārijā. Te uz ceļiem uzvelti lieli betona kluči un ierīkotas barikādes.

M

Skandināvijas valstis gatavojas sarunas atkal atjaunot

Norvēģijas straujā izšķiršanās un Padomju Savienības atkārtotā spiediena nelievēršana nav palikusi arī bez ietekmes uz tās kaimiņu Zviedriju. Ziņai par Zviedrijas sūtņa apmeklējumu pie Anglijas ārlietu ministra Bevina tagad seko Reutera informācija, ka tuvākā laikā atjaunošot Skandināvijas valstu sarunas par kopēju aizsardzības paktu.

Apspriedes par Atlantika paktu pavirzījušās manāmi uz priekšu, saka BBC. Ārlietu ministrs Dīns Ečesons pieņēmis senāta ārlietu komisijas priekšsēdi Tomu Koneliju un bijušo priekšsēdi senātoru Vandenbergu, ar kuriem apspriedies par pakta izveidošanu. BBC Vašingtonas korespondents izsakās, ka visai drīz var sagaidīt pirmo komunikē par pakta veidošanos.

Padomju Savienības prese un radio turpina visasākā veidā uzbrukt Atlantika paktam. Vašingtonas aktīvitāte esot pierādījums tam, ka ASV visiem līdzekļiem grib izolēt Padomju Savienību. Pazīstamā teze par „kapitālistisko ielenkumu" tiek atkārtota visās iespējamās variācijās. Maskavas radio svētdien Atlantikas paktu apzīmēja par pierādījumu ASV nolūkiem izraisīt trešo pasaules karu pret Krieviju. Trumens esot noraidījis Staļina miera piedāvājumu visnepieklājīgākā veidā, un tagad viņa ārlietu ministrs gatavojot pirmo cēlienu drāmai, ko inscenējot imperiālistiskie kapitālisti.

BBC, M, St

Visa pasaule aizlūdz par kardināli Mincenti

Spriedumu pasludinās otrdien

Sestdien Budapeštā beidzās prāva pret kardināli Mincenti. Tiesas priekšsēdis pieprasīja viņam augstāko soda mēru par bridinājumu visām „reakcionārām aprindām Ungārijā". Mincenti pēdējā vārdā apsolījās atlīdzināt valstij zaudējumus, kādi būtu radušies viņa nepareizās rīcības dēļ. „Es lūdzu Dievu," teica kardinālis, „lai spriedums izlīdzinātu nesaskaņas valsts un baznīcas starpā." Svētdien visā pasaulē notika aizlūgumi par Mincenti. Spriedumu pasludinās otrdienas rītā. No Vatikāna ziņo, ka gaidāma pāvesta Pija XII oficiāla deklarācija.

Sestdien Budapeštā beidzās prāva, kam pasaule sekoja ar vislielāko uzmanību. Lai gan ungāru komūnistiskā valdība bija solījusi, ka tajā varēs piedalīties ārzemju laikrakstu pārstāvji, atļaujas patiesībā saņēma tikai nedaudzi žurnālisti. Tiesas sēdē kā novērotājs nedrīkstēja ierasties ne Lielbritanijas, ne Savienoto Valstu sūtniecības pārstāvis, par ko ungāru valdībai iesniegts protests. Tie nedaudzie preses pārstāvji, kas noklausījušies prāvu, publicēja oficiālu paskaidrojumu, ka savu informāciju laikrakstiem un ziņu aģentūrām viņi varējuši nosūtīt bez cenzūras.

Piektdiena un sestdiena prāvas gaitā deva maz ko jaunu. Firsts Esterhazi atzinās, ka viņš bijis monarchists un nodarbojies ar valūtas operācijām melnajā tirgū. Tas tomēr nav noticis pēc Mincenti rīkojuma. Lielāku sensāciju radīja atkal kardināļa paša paziņojums, ka viņš atsauc agrāk ungāru biskapiem publicēto vēstuli neticēt, ja tas atzītos vai atkāptos no sava amata, kaut tas būtu apliecināts ar viņa paša parakstu. Mincenti tiesā paskaidroja, ka viņš šo vēstuli rakstījis, īsti „nezinādams daudzas lietas, kas tagad kļuvušas skaidras".

Ievadot savu apsūdzības runu, prokurors vispirms griezās pie žurnālistiem zālē un uzaicināja viņus apliecināt, ka tiesas gaita risinājusies likumīgi un ka kardināļa ārējais izskats neliecina par kādiem spaidiem vai narkotiku. Tad viņš deklarēja, ka tiesā pierādījusies Mincenti vaina. Kardinālis nav nosēdināts uz apsūdzēto sola kā katoļu baznīcas galva, bet gan kā Ungārijas pavalstnieks, kas atbildīgs likuma priekšā. Mincenti vaina, pēc prokurora apgalvojuma, vēl lielāka esot tāpēc, ka valsts „nav baznīcas ienaidniece". Maldīgi domājot tie, kas šo procesu uzskatot par politisku. Apsūdzības beigās prokurors pieprasīja kardinālim Mincenti augstāko soda mēru par bridinājumu "visiem nodevējiem un visām reakcionārām aprindām" Ungārijā.

Tiesas ieceltais aizstāvis Dr. Ptičkovs sākumā deklarēja, ka viņa darbu „valdība nav traucējusi". Mincenti esot savas naivitātes un nepareizas audzināšanas upuris. Ievērojot šos apstākļus, viņš lūdza tiesu mīkstināt sodu. Aizstāvja runa klausītājos radīja aukstu iespaidu. Brīžiem sminēja arī tiesas priekšsēdis. Kardinālis Mincenti pēdējā vārdā teica: „Es neesmu Ungārijas ienaidnieks, es neesmu arī ungāru zemnieku un strādnieku ienaidnieks, no kuriem esmu pats cēlies. Kad Ungārijā sāka sadalīt lielos zemes īpašumus, mēs lūdzām Dievu, lai šī zeme vienmēr paliktu zemnieku īpašumā. Dažā ziņā es esmu sadūries ar likumu. Ja mana rīcība radījusi valstij kādus zaudējumus, es esmu ar mieru tos atlīdzināt." Tad kardinālis vēlreiz atsauca apgalvojumu, ka viņš būtu vēlējies gāzt Ungārijas valdību varas līdzekļiem. „Es lūdzu Dievu," beigās teica Mincenti, „lai spriedums būtu tāds, kas izlīdzinātu nesaskaņas valsts un baznīcas starpā."

Ungārijas laikrakstos un radiofonā jau uzsākta kampaņa par Mincenti notiesāšanu. Visādās variācijās viņu sauc par valsts nodevēju, spiegu un spekulantu. Raksti parasti beidzas ar prasību pēc „taisnīga augstākā soda mēra". Ārzemju laikrakstu pārstāvji ziņo, ka ungāru katoļi netic sava baznīcas galvas vainai un pārliecināti, ka prāva inscenēta un no Mincenti atzīšanās izspiesta varas līdzekļiem. No Romas ziņo, ka Vatikāna raidītāju sistēma-

(Beigas 3. lpp.)

Komūnisti gatavojas forsēt Jangtse

NEVIENS NEZINA, KUR ATRODAS NACIONĀLĀS ĶĪNAS VALDĪBA

No Ķīnas turpina pienākt neskaidras un pretrunīgas ziņas, kas liecina par vispārēju sajukumu un nacionālās valdības neziņu, ko īsti darīt. Stāvoklis visumā līdzīgs tam, kāds radās šacha spēlē, ja pazudē dāmu. Pārējās figūras var atrasties labās pozicijās un spēli turpināt — bet bez cerībām partiju uzvarēt.

Kā „Herald Tribune" Šanghajas korespondents pirmdien ziņo, nacionālai Ķīnai joprojām skaitās sava valdība, bet neviens nezina, kur tās mīteklis īsti atrodas. Kantonā joprojām ir liels skaits bijušo Čangkaišeka ierēdņu, kurus prezidents Li Čung Jens aicina nekavējoties doties uz Nankingu. Ministru prezidents Sunfū turpretim pavēlējis ministru kabinetam doties uz Kantonu. Šī pavēle nav atsaukta. Tā radījusi vēl jo lielāku sajukumu tāpēc, ka pats ministru prezidents stūrgalvīgi sēž Šanghajā.

Līdzīgā stāvoklī ir arī ārzemju diplomātiskie pārstāvji. Tie joprojām atrodas Šanghajā un Nankingā. Tikai Padomju Savienības vēstnieks N. V. Rošins ar visu lielo darbinieku kadru ieradies Kantonā. Ārzemnieki, kas pārcēlušies uz jauno valdības mītekli, žēlojas, ka Kantonā esot neizturama dzīves dārdzība. Daudzi žurnālisti un ziņu aģentūru korespondenti Dienvidķīnas galvaspilsētu atstājuši naudas trūkuma dēļ un atgriezušies Šanghajā.

Piecu vīru miera delegācija no Kantonas šai nedēļā dosies uz Peipingu, lai sāktu ar komūnistu vadību sarunas par ofensīvas pārtraukšanu pret Jangtsē pozicijām. BBC ziņo, ka ministru prezidents Dr. Sunfū esot noraidījis beznoteikumu kapitulāciju. Nekas neatliekšot, kā cīnīties „līdz rūgtajam galam". No Peipingas savukārt ziņo, ka iepriekšējām 7 prasībām komūnisti pievienojuši arī astoto un devīto: nodot tiem nacionālās Ķīnas floti un Formozas salu. Komūnistu sauklis esot un paliekot — visu vai neko!

Čangkaišeka jaunākais dēls Čangvei Kuo ar dažām izlasītām vienībām esot ieradies Šanghajas aizstāvēšanai. Nacionālistu karaspēks sestdien atkal apšaudīja ar artilēriju Išengas pilsētu 45 km no Nankingas, kur nedēļas sākumā ielauzās komūnisti. Prezidentam Li Čung Jenam uzticīgās Kvangsī provinces divīzijas jau esot paspējušas ierakties un nocietināties ap Nankingu. Šīs vienības komandē nacionālās Ķīnas prezidenta personīgs draugs ģenerālis Čangkans. Komūnistu armija pašreiz lielā steigā būvē lieltiltus. Izlūki ziņo, ka Kajū ezera piekrastē sagatavojot 500 lieltiltu un milzīgus plostus Jangtsē upes pāriešanai.

BBC, NYHT

Ņujorkā dibinās Čechoslovakijas nacionālo komiteju

Ņujorkā ieradušies prominenti čechu politiki, lai veiktu priekšdarbus Čechoslovakijas nacionālās komitejas dibināšanai. Viņu vidū atrodas vairāki agrākie ministri un parlamentārieši. Pret nacionālo komiteju dibināšanu kā Savienotās Valstis, tā Lielbritānija grāk izturējās noraidīgi. Acīm redzot, stāvoklis tagad mainījies. Čechoslovakijas nacionālā komiteja varētu būt labs precedents arī citām valstīm, kas atrodas aiz dzelzs aizkara. Bijušais čechu ārējās tirdzniecības ministrs Ribka preses pārstāvjiem izteicās, ka pārtikas stāvoklis Čechoslovakijā tagad ir daudz labāks nekā vācu okupācijas laikā.

BBC

Ģenerāļa Markosa zvaigzne noriet

Brīvās Grieķijas raidītājs piektdien paziņoja, ka ģenerālis Markoss atcelts no amata, jo „viņš nevarējis veikt uzticētos pienākumus neveselības dēļ". Sestdien raidītājs šo ziņu par jaunu atkārtoja. Informētas aprindas izsakās, ka Markoss īsti slims nekad nav bijis. Grieķu komūnistu partijas centrālkomitejai bijuši pavisam citi iemesli, kāpēc tā Markosu pēkšņi atcēlusi. Viņš nekad nav atklāti nostājies pret maršalu Tito, kā vēlējās kominforms, aiz pateicības par to palīdzību, ko grieķu nemiernieki saņēmuši no Dienvidslavijas. Bez tam Markoss bijis parāk nacionāls un tāpēc Maskavai nepieņemams. BBC domā, ka šī atcelšana nozīmē šķelšanos grieķu komūnistu partijā.

Bijušais grieķu nemiernieku armijas vadītājs savas dzīves lielāko daļu pavadījis cietumos un koncentrācijas nometnēs. Par pretvalstisku darbību Markoss Vafiadess vismaz divpadsmit reižu tiesāts. Pirmoreiz ar tiesu viņam iznāca darīšana 1929. g. kā armijas kavalieristam, bet pēdējoreiz 1941. g., kad vācieši okupēja Grieķiju. Trīsreiz Markoss bēdzis no ieslodzījumiem. Visu savu dzīvi viņš vienmēr kādu ienīdis: vispirms turkus, kas 1923. g. Markosu ģimeni padzina no Mazāzijas, tad Soloniku turīgās aprindas, vēlāk vāciešus un vispēdīgi Atēnu valdību.

Solonikos Markoss strādājis dažādākos darbus: pārdevis apelsīnus, mūrējis krāsnis, skaldījis akmeņus, apkalpojis citus restorānā un pagatavojis cigaretes tabakas fabrikā. Te viņš iepazinās ar Marksa mācību un komūnisma idejām, kļūdams par dedzīgu propagandistu. Pēc izbēgšanas no koncentrācijas nometnes, kas atradās uz kādas nelielas salas Atēnu tuvumā, 1942. gadā Markoss pievienojās brīvības cīnītājiem Makedonijā un karoja pret vāciešiem. Pēc Hitlera spēku padzīšanas kādu laiku Markoss bija neaprobežots valdnieks Solonikos, līdz Atēnu karaspēks viņu no turienes padzina, izsludinādams 20 miljonu drachmu lielu atlīdzību par tā galvu. Nacionālajai valdībai neizdevās Markosu dabūt rokā. Tagad viņa karjērai darījusi galu tā pati komūnistu partija, kuras dēļ Markoss tik ilgi sēdējis dažādos Grieķijas cietumos.

BBC, L

LATVIJA
LATVIAN NEWSPAPER
Nr. 15 (239) 1949. g. 8 februārī
Ar autora parakstu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā redakcijas domas.

TAS IR JĀVAR

Principā un istenībā arī praksē mēs visi esam vienis prātis, ka mums nepieciešamas savas centrālās bēgļu organizācijas, jo pretējā gadījumā mēs esam tikai chaotiska ļaužu masa, bez iespējas organizētā veidā izpaust savu gribu, bez iespējas ko pasākt un veikt kopējas pašdarbības laukā, bez iespējas veidot un iemiesot lielās vadlīnijas mūsu tālākai dzīvei un stājai, darbam un cīņai. Un ja nu par spīti tām centrālajām organizācijām arvien par jaunu jākonstatē vienaldzība un pat noraidījums latviešu bēgļu saimē, tad jāatzīst, ka „kaut kas nav kārtībā". Un tad ir jāprasa, kas ir šis „kaut kas", kas aizkavē rasties uzticībai un paļāvībai. Pie tam būtu visai dabīgi un loģiski, ka šos jautājumus mēģinātu sev uzstādīt un noskaidrot abu partneru organizētā daļa, t. i., LCK, mēklējot pēc iemesliem, kas vēl joprojām rada šādu nostāju.

Šai ziņā visai zīmīga bija Latviešu CK paplašinātā sēde 18. dec. Konstatējusi, ka daudzi apgabali un nometnes savas nodevas LCK kārto gausi vai nekārto nemaz, LCK vienkārši „atzīst", ka dažādie aizbildinājumi „neiztur nekādu kritiku" un tamdēļ „nolemj, ka tautas kopībā ieklaujas tas, kas pilda centrālo iestāžu aicinājumus un prasības visā pilnībā, bet ne tikai pa daļām". Un lai lēmums būtu vēl iespaidīgāks, tad piemetina klāt, ka emigrācijā LCK atbalstīs tos, kas savas saistības pilda kārtīgi. Citiem vārdiem, LCK lieta bez kādas tālākas pētīšanas ir gaužām vienkārša un skaidra: vainīgs ir nolaidīgais un neprātīgais bēglis nometnēs, un labākās zāles tam — piedraudējums ar sankcijām.

Tā kā šis ir jautājums, kas skar visu mūsu intereses un mūsu kopībai tas nebūt nav vienaldzīgs, tad lūkosim šeit vismaz konspektīvi atsegt tos galvenos motīvus, kas tagad vēl joprojām ietekmē bēgļu nostāju pret pārstāvībām.

Atstāsim pie malas agrākos strīdus un apkarošanos. Nav noliedzams, ka to asās atskaņas vēl tagad skan daudzu ausīs, tāpat kā nenoliedzami, pēc daudzu sajūtas, šai laikā varēja būt darīts daudz kas vairāk, lai šīs nelaimīgās atmiņas izdzēstu. Taču tagad tas vairs nav galvenais. Tagad nesalīdzināmi nozīmīgāks ir autoritātes trūkums.

Mūsu bēgļu centrāliem iestādījumiem nav un nevar būt tā svarīgā pamatelementa, kāds līdzīgiem būtu bijis dzimtenē: tiem nav varas panākt savu lēmumu un rīkojumu izpildīšanu un ievērošanu, ja to nedara labprātīgi, no brīvas gribas. Ar to nebūt nav teikts, ka autoritātes varai jābūt vispār vājākai par faktisko vai likuma varu. Tikai šī autoritāte ir jāiegūst. Diemžēl, līdzīgi mūsu nometņu iestādījumiem, arī LCP un LCK nav šādu autoritāti ne ieguvusi, ne nostiprinājusi. Ir gaužām maldīgi domāt, ka pietiek pieņemt dažādas deklarācijas un lēmumus, ka pietiek šad tad dažās nometnēs kādam LCP vai LCK loceklim teikt runu, lai jau rastos un augtu autoritāte. Tam vajaga daudz kā vairāk. Vispirmā kārtā nevainojamu un konsekventu stāju. Otrkārt ar sistēmatisku darbību — un tikai darbu, bet ne vārdiem — ir jāpanāk, ka bēgļu saimes vairākumā nostiprinās apziņa, ka centrālās pārstāvības darbs ir pareizs, un darīts tiek labākais, kas tagadējos apstākļos iespējams. Un par visām lietām bēgļiem jāiegūst pārliecība, ka bēgļu kopībai par nepieciešamu atzītais nekādā gadījumā netiks pamests jau pēc pirmās pretestības vai neizdevības, bet gan ar visu enerģiju un neatlaidību arvien no jauna celts augšā, līdz tas iegūst savu piepildījumu. Deklarācijas un vārdi uz papīra, tie ir drošākais kaps ikviena iestādījuma autoritātei.

Pagājušās vasaras vidū Hanavas sesijā LCP, piemēram, pieņēma veselīgo un no tautas kopības idejas viedokļa vienīgi pareizo lēmumu, aicināt visas nometnes pārvaldes izkārtot tā, lai katrā ģimenē ar bērniem būtu vismaz viens loceklis, kas saņem algu no tām summām, kuras, saziņā ar IRO, maksā vācu pašvaldības, atzīstot, ka nav pieļaujams, ka atsevišķās ģimenēs ir vairāki strādātāji, kamēr tai pašā laikā ir ģimenes, kam nav nekādu ienākumu. Bet jau pēc samērā īsa laiciņa kāda no LCK personām avīzē izteicās, ka šis lēmums esot domāts tikai personāla pārmaiņu gadījumā, citiem vārdiem, reducēja tā faktisko nozīmi gandrīz uz nulli. Tālāk par šī nepieciešamā lēmuma reālizēšanu nometnēs ne LCK, nedz LCP, nedz citi nav izrādījuši ne mazāko interesi. Tam atbilduši arī rezultāti, t. i., to tikpat kā nav, vietvietām formas pēc izdarīti daži pārkārtojumi algu sarakstos.

Tas neizbēgami noved arī pie otra atzinuma, proti, ka mūsu centrāliem iestādījumiem nav pastāvīga cieša kontakta ne ar mūsu nometnēm, nedz pašiem bēgļiem. Izsekojot savu lēmumu iedzīvināšanai nometnēs, aktīvi un neatlaidīgi cinoties arī bēgļu vidū par lietām, kas mūsu tautas kopībai lielas un svarīgas, kā, piemēram, augšminētais sociālās taisnības un savstarpējās palīdzības princips vai arī morālā un ētiskā tīrība, izlaidības apkarošana utml., kontakts būtu nemanot izveidojies un kļuvis acīm redzams.

Nav izmantots arī otrs ceļš, lai šo ciešās kopdarbības saķūtu radītu un uzturētu: ierosinot konkrētu bēgļu dzīves jautājumu pārrunas nometnēs un dzīvi reaģējot uz katru domu, ar kādu pie tās griežas no bēgļu vidus. Nav gan izlietots IRO 2. apgabala slavenais „mechanizēto atbilžu" paraugs, taču bez jebkādas atbildes ir palikuši daudzi bēgļu laiki domāti ierosinājumi un jautājumi . . . Ļoti ļoti daudzos gadījumos bēgļi nav varējuši sagaidīt reakciju arī uz jautājumiem, kas tiem dibināti likušies ļoti svarīgi un nozīmīgi.

Visbeidzot gribētos atbildēt uz jautājumu, kamdēļ pārstāvībām tik skopi un negribīgi ienāk bēgļu artavas — no financiālā viedokļa: tas arī tamdēļ, ka bēgļos nav pārliecības, ka ar šiem līdzekļiem, kas daudziem vārda pilnā nozīmē jāatrauj savai un savu bērnu mutei, rīkojas saimnieciski.

Tie, īsumā saņemot, ir galvenie šķēršļi, kas ir jāpārvar, lai centrālajām pārstāvībām beidzot rastos tik nepieciešamā autoritāte

J. Vagners

Par daiļamatnieku nevienu uz Kanādu neaicinās

Daiļamatnieku savienības dibinātājs H. Mercs Kanādā jau paguvis labi iekārtoties un tagad sāk rūpēties par Vācijā palikušo daiļamatnieku izsaukšanu. Vēstulē Eslingenas daiļamatniekiem H. Mercs apliecina, ka viņa sirds un domas joprojām ir pie palicējiem Vācijā, un aicina visus turpināt sākto darbu ar mīlestību, lai celtu godā Latvijas mākslu un daiļamatniecību.

Ar darbu un dzīvi Kanādā H. Mercs apmierināts. „Strādāju nelielā pilsētiņā Ontario provincē kādā mēbeļu fabrikā. Jāveic darbs, ko kādreiz darīju pirms 25 gadiem Rīgā. Fabrikā 150 strādnieku ražo stila mēbeles, un es esmu vienīgais koktēlnieks. Mēbeles ražo sērijās vismaz pa 100—600 priekšmetu. Darbs pilnīgi mechanizēts. Katrs strādnieks gatavo tikai noteiktu mēbeles daļu. Zīmīgi, ka visā fabrikā ir tikai 2 galdnieki — speciālisti. Pārējie prot labi apkalpot tikai savu mašīnu. Vispusīgus amatniekus mūsu izpratnē šeit nepazīst. Fabrikas uzsūkušas amatniecību, un komplicētās un precīzās mašīnas padara to pašu, ko pie mums pirmklasīgs galdnieks veic rokām.

Pelnu 90 centu stundā. Visi atvilkumi tad atskaitīti. Ar to pietiek, lai 4 cilvēku ģimene varētu pabēst kā Latvijā pa svētkiem un nedēļā atliktu 15—20 dol. citām vajadzībām. Bet tad gan 9 stundas paiet intensīvā darbā. Pat par uzsmēkēšanu nav ko domāt. Par strādnieku pārticību jābrīnās. Visiem ir ģimenes mājiņas ar modernu iekārtu, protams, auto, un pie „labā toņa" skaitās konts bankā. Un viss tas darbā nopelnīts.

Jūs visus interesē, kādas izredzes Kanādā ir daiļamatniekiem. Daiļamatniecība šeit sveša. Rādīju līdzpaņemtos darbus. Visi sajūsminmāti, bet pirkt neviens netaisītās. Pat neprasīja, cik jaukās lietiņas maksā. Esmu tomēr pārliecināts, ka kanādiešus varētu ieinteresēt. Bet tas prasa laiku un līdzekļus. Ja rīkotu izstādi, tai jābūt pietiekami plašai, vismaz ar tikpat daudz priekšmetiem kā Eslingenas salonā.

Eksporta iespējas? Atkal tas pats. Ar sīkumiem neviena Kanādas firma nesāks. Pašreiz sāku lokālu Latvijas daiļamatniecības priekšmetu propagandu. Redzēsim rezultātus. Ja būtu iespējams no Vācijas saņemt vairāk darbu, svētīgi būtu rīkot plašāku skati. Propaganda mūsu kultūrai jau būtu laba tomēr neticu, ka kāds sauks jūs šurp par daiļamatniekiem. Pamatā jābūt spējām strādāt citās, praktiskākās nozarēs. Meklējot darba līgumus, ieteicu pieprasījumiem firmām vai privātām personām pievienot savu vai vislabāk visas ģimenes fotogrāfiju. Daiļamatnieki var pievienot arī savu darbu uzņēmumus. Kanādiešu vērtējums — kas prot tik skaistas lietas darināt, spēs labi strādāt arī ko citu.

Cenas? Kā jau teicu, daiļamatnieku mūsu izpratnē šeit nav. Tirgū tādēļ ir fabriku daiļamatniecības ražojumi. Virpots šķīvis ar uzkrāsotu puķi maksā 2,50 dol. Ādas maki ar daudziem nodalījumiem no 50 centiem līdz 3 dol., ādas josta ar ornamentiem 0,80—1.50 dol., 10 karatu zelta gredzens 2,50—10 dol. Daiļamatniekiem jāražo daudz un lēti. Ļoti iespējams, ka, izstādēs iepazinušies ar mūsu ražojumiem, kanādieši maksātu par labiem darbiem arī vairāk, bet vai ar daiļamatniecību vien kāds šeit sev nodrošinās eksistenci, jāšaubās. Vācijā palikušajiem daiļamatniekiem tādēļ jācenšas izcelošanai pieteikties kādā radniecīgā nozarē.

H. M.

Latviete konservātīvo partijas sanāksmē liecina pret komūnismu

Emftilā, Anglijā, konservātīvo partijas sanāksmē janvārī, bijušā „Times" Latvijas korespondenta Erča kundze nolasīja referātu par Padomju Savienību un komūnismu. Erča ģimene 5 gadus dzīvojusi Rīgā, labi pazīst latviešus, un referente sniedza vairākus piemērus par mums nodarīto netaisnību un Latvijas iedzīvotāju pretestību komūnismam. Pēc referāta kāds anglis Erčai apvaicājās par jelgavnieku Kārli Zingeru. Atvainodamās teicu, ka esmu no turienes. Apsveikšana bija tiešām sirsnīga. Erča mani tūlīt iepazīstināja ar klausītājiem kā liecinieci par komūnisma varmācībām Latvijā. Saņēmu aicinājumus drīzumā ierasties arī nākošās sanāksmēs.

M V.

LATVIEŠU DP FILMA TELEVĪZIJAS RAIDĪJUMĀ

Latviešu laikraksts ASV „Tālos Krastos" ziņo, ka vecā gada vakarā WPTZ televīzijas stacija pārraidījusi Rīgas filmas Blombergā ražoto filmu — Kas mēs esam un ko mēs spējam. Ievadot raidījumu, televīzijas skatītājiem sniegts pārskats par latviešu DP. Ievadītas arī sarunas par filmas demonstrēšanu vairākās pilsētās.

Ar kuŗām kājām govs pieceļas?

NĀKAMIE JAUNKANĀDIEŠI LAUKSAIMNIECĪBAS „TEORIJAS" KRUSTUGUNĪS MINCHENES TRANSITNOMETNĒ

Pirms vairākiem mēnešiem sacerēju sludinājumu un nosūtīju paziņām Kanādā, lai ievieto turienes farmeru žurnālā. Driz pienāca 6 vēstules ar darba piedāvājumiem. Viens solīja 100 dol. mēnesī, brīvu dzīvokli, apkuri, pienu un zemi dārziņiem. Vēlāk gan noskaidrojās, ka šis farmeris nebija ieinteresēts izsaukt latviešu ģimeni no Eiropas. Viņš ieteica man vispirms tikt uz Kanādu un tad meklēt darbu. Vēl bija piedāvājums no kādas svētdienas skolas farmas. Tie vispirms interesējās, vai es protu uzcelt vistu kūti. Kāda atraitne gribēja gan strādniekus, bet varēja solīt vienīgi uzturu. Viens prasīja, lai par izsaukšanu viņam maksā 250 dol. Nākamais gribēja, lai nostrādāju 6 mēnešus bez algas. Pati pēdējā vēstule pienāca ar piedāvājumu — 50 dol. mēnesī, brīvs dzīvoklis, apkure, gaisma, piens un zeme dārzam. Solīja komfortablu kieģeļu ēku dzīvošanai. Apmainījāmies pāris vēstulēm, un tad lieta apklusa. Pagāja viens mēnesis, otrs un jau šķita, ka būs tātēmē uz kādu citu zemes malu. Pēkšņi kā no gaisa nokrita ziņa — Kanādas valdība jums piešķīrusi iebraukšanas vīzu . . .

13. janvārī ierados ar visu ģimeni Minchenē, Funkkazarmās. Pirmā dienā viss gāja kā pa diedziņu, otrā arī vēl nekas, bet tad sākās gaidīšana. Tagad nu esmu ticis līdz CIC — pratināja mūs ilgi, jo sieva pie piektā jautājuma „Wie alt sind Sie?" sajuka un pateica nevis „dreiundzwanzig", bet pēc latviešu rēķina, „zweiunddreisig" Es atkal nevarēju „punktum" atcerēties, cikos mēs ar sievu iepazinušies. Tādēļ visiem, kas brauc uz Kanādu, ieteicams iemācīties ģimenes vēsturi, gadu skaitu un tamlīdzīgus sīkumus. Pa to laiku konsulam bija nozagtas vairāk par 200 vīzām, un atkal gaidīšana vilkās garumā. Es tagad steidzīgi mācos lauksaimniecības „teoriju", jo pārbaudījumos pie konsula sevišķi svarīgi ir jautājumi — vai Jorkšairas cūkas ir laba suga, no kuras puses govi slauc, ar kuŗām kājām vispirms govs pieceļas, utt.

Vienīgā bēdu ziņa ir tā, ka man oficiāli paziņoja, ka ceļš būšot jāmaksā izraicinātājam. Nedomāju, ka mans farmeris būs zamarietis un cela maksu uzdāvinās. Sākot rēķināt, ka uz Kanādu tagad ved ar lidmašīnām, es kļūstu aizvien domīgāka. Divi cilvēki, solīties 50 dol. mēnesī — ka tikai neiznāk gadu strādāt par vēderu vien . . .

Minchenē, 5. februārī.

M. R.

Nometņu dzīve

NO BALTIEŠU NOMETNĒM

Augsburgā — Hochfeldes un Haunštetenes decembrī un janvārī izceļojuši kopā 107 latvieši. No Hochfeldas 1770 latviešu iedzīvotājiem decembrī uz Angliju aizbraukuši 2, Argentīnu 19, Kanādu 1 un ASV 2, bet janvārī uz Austrāliju 4, Kanādu 4 un ASV 38 latvieši. No Haunštetenes 940 latviešiem decembrī uz Austrāliju aizbraucis 1, Kanādu 6 un ASV 8, bet janvārī uz Austrāliju 7, Kanādu 1 un ASV 14 latvieši.

AUGSBURGAS Haunštetenes nometnē 1. februārī ierādās Vispasaules luterānu apvienības pārstāvis Vācijā Dr. H. Hongs ar galvojumiem izceļošanai uz ASV divām latviešu un vairākām igauņu ģimenēm. Igauņiem galvojumus sagādājusi viņu organizācija Ņujorkā. Vienu galvojumu latviešiem saņēmā nometnes drēbnieks, kuram arī Dr. Hongs uzticēja sava uzvalka pašūšanu.

DEDELSTORFAS nometnē par priekšnieku ievēlēts R. Sāns, par komitejas locekļiem H. Berino, E. Millers, Z. Pērkons, T. Francis un A. Kampe.

HOHENHEIMAS lauksaimniecības augstskolā doktora gradu nesen ieguva trīs latviešu agronomi — Pauls Jēkabsons, Robe[illegible] Dovāns un Eižēns Ciblis.

KALPAKIEŠI ilgi steidzīgi meklē savas adreses A. Kripēnam Oldenburg (i. [illegible] Lager Ohmstede.

Kā varam paši sev palīdzēt

Kanādas latviešu seniors Džonesa tēvs, kura māja Albertas provincē, kā jau ziņots, gāja bojā ugunsnelaimē, pie kam sadegušī arī visi dokumenti (arī Vācijas latviešu iesūtītie darba meklēšanas lūgumi), redakcijai ziņo, ka viņš no jauna pūlas sagādāt Vācijas tautiešiem darbu Kanādā. „Vēl es esmu dzīvs," raksta šis enerģiskais un pašaizliedzīgais vīrs un piebilst, ka jau ievietojis kanādiešu laikrakstos sludinājumus par latviešu DP, kas meklē Kanādā darba devējus resp. ieceļotāju pieprasītājus.

Pie tā paša Džonesa tēvs ierosina, lai tautieši Vācijā, kas spēj rakstīt angliski, uzrakstītu attēlojumus, kāpēc viņi atrodas svešatnē, ko tie pārcietuši no okupācijas varām un ko vēl cieš latviešu tauta gan dzimtenē, gan Sibirijā. Džonesa tēvs šos attēlojumus gatavs nodot ievietošanai kanādiešu laikrakstos, tā dodot turieniešiem ieskatu par latviešu tautas traģēdiju un mūsu stāvokli. Šiem rakstiem nav jābūt gariem, bet, kā to izsaka ierosinātājs, „īsi saņemtiem, anketas veidā". Lūgums rakstus sūtīt Latvijas redakcijai, kas tos tālāk pārsūtīs uz Kanādu.

Skrīningi angļu joslā iet plašumā

BCP latviešu pārstāvības sēdē A. Trapāns sniedza plašu ziņojumu par skrīningu paplašināšanos angļu joslā. Skrīningu jautājumā izmantoti visi rīcībā esošie materiāli, iesniegta vesela rinda memorandu gan šeit, gan nosūtīti sūtnim Feldmanim uz Ženēvu. Pēc pēdējām ziņām, pārbaudes sākušās arī citu tautību bijušiem karaviriem — dienvidslāviem, ukrainiem, poļiem. Pavisam britu joslā ievadīti vairāki tūkstoši skrīninga lietu, bet līdz šim izskrīnēto baltiešu kopskaits ir ap 400. Pagājušā nedēļā notikusi apspriede BCP ar pārējo tautību pārstāvjiem. Tiek vākti materiāli jaunam memorandam, ko skrīningu jautājumā iesniegs latviešu un igauņu garīdznieki. Domāts arī par rakstiem ārzemju presē un par griešanos pie atsevišķo valstu valdībām.

J. Miezis ziņoja, ka izdarīti jauni iesniegumi, lai pasteidzinātu uzņemšanu angļu darba un sardžu vienībās. Līdz šim vienībās jau iesaistījušies 2000 latviešu.

„Viņi ir mums godam uzticēta vērtība"

Starptautiskā skautu biroja direktors pulkvedis Dž. Vilsons pēc sava apciemojuma Vācijā piesūtījis latviešu skautu priekšniekam V. Klētniekam vēstuli, kura cildina latviešu skautus un viņu sasniegumus. Par savu ciemošanos Vācijā pie DP skautiem pl. Dž. Vilsons žurnāla „Jamboree" janvāŗa numurā starp citu raksta: „Biju ļoti sajūsmināts, redzot šos DP zēnus un virus, gandrīz visur arī meitenes un sievas, un atskārst, ko skautisms viņiem nozīmē. Daudziem tas ir kā enkurs, kas pasarga no bojā ejas, daudziem tas ir kīla nākotnei. Mani pārņēma lepns prieks par viņu izturību, te veikto darbu un ticību nākotni."

Pl. Dž. Vilsons izsaka ticību, „ka skautu pasaule sapratīs, ko skautisms nozīmē šiem nelaimīgajiem zēniem un meitenēm un ko viņi nozīmē skautismam. Viņi ir mums godam uzticēta vērtība, ko esam pieņēmuši glabāšanā, un tā arī mums jārīkojas ikvienam un ar ikvienu no viņiem viņu tālākajās gaitās. Mēs nevaram viņus pamest nedz tagad, ne arī nākotnē." —ak—

Jaunas skautu vienības Kanādā, Anglijā un Vācijā

Skautu priekšnieks reģistrējis jaunas skautu vienības Kanādā: Zilkalna (53.) sk. v. Igilēkā, Ont. (v. priekšn. V. Kanters), Rīgas (72.) jūras sk. v. Toronto (Dž. Pazulis) un Valdemārpils (96. sk. v. Sadberijā, Ont. (E. Segliņš). Anglijā jaunas skautu vienības nodibinātas: Engures (34.) Lautonā (G. Bergs) un Tīreļpurva (47.) Leitonā (V. Rikis); Vecīšā — Vijciema (78.) Gizenē (E. Krastkalns), Jūrpils (4.) Ventorfā (J. Liepiņš) un Dikļu (110.) Bād Aibingenā (J. Reiters).

Skautu priekšnieks V. Klētnieks apstiprinājis par savu vietnieku Vācijas ziemeļu joslā A. Raiskumu, bet dienvidu joslā mirušā J. Dombrovska vietā Al. Osi; par vidzemes apgabala priekšnieku K. Ozolu, Zemgales — A. Rausku, Imēras — A. Sniķeri, Kursas — K. Stundu un Jersikas — H. Tēraudu; par skautu priekšnieka sakretāru un apgādes daļas vadītāju A. Lūsi, propagandas un informācijas pārzini R. Caku, nodarbību nozares vadītāju A. Kiploku, vienotulo mantu inspektoru T. Dukātu, kartotēkas pārzini Fr. Jansonu, sacensību rīkotāju E. Mežuli, veselības daļas vadītāju E. Balodi un kopējā darba vadītāju J. Jēkabsonu. Vadītāju sagatavošanas nozari arī turpmāk vadīs pats skautu priekšn. V. Klētnieks.

—ak—

VĒSTULES REDAKCIJAI

A. Granta, Minchenē

KADEĻ NEMEĢINĀT

Latvijas 30. decembŗa numurā E. Ators uzmudina latviešu izdevējus laist klajā latviešu daiļliterātūras darbus vācu tulkojumā, turpretim O. Ējups 18. janv. numurā atzīst, ka tas nebūtu ne pūļu, ne arī pasākumā ieguldītās naudas vērts. Mān šķiet, O. Ējups noteikti E. Atora pārpratis. Pirmais nav domājis propagandas brošūras izdošanu vācu valodā, bet gan latviešu daiļliterātūras tulkojumus. Tautu sadzīvē ir parasts, ka tās apmainās kultūrālām vērtībām. Tā latviešu valodā ir tulkoti vācu rakstnieku darbi, un arī vācu tulkojumos pirms otrā pasaules kaŗa un arī pašreizējā laikā ir debitējuši vairāki latviešu autori. Tiesa gan, literāri darbi nav nekādi radikāli propagandas līdzekļi, bet tautu tuvināšanā ar tiem tomēr sasniegti izcili panākumi. Vai mums visās vietās un lietās būtu tā jāatteicējas no vācu tautas, kā to vēlas O. Ējups, tas ir jautājums, par kuŗu iespējams gari diskutēt.

Attieksmē uz E. Atora domām, ka latviešu izdevēji varētu izdot mūsu daiļliterātūras darbus vācu tulkojumā, liekas gan, ka tas nebūs pa spēkam. Lai izdevumi atmaksātos, nepieciešams stipri liels metiens, kam savukārt vajadzīgi ievērojami līdzekļi. Bez tam, trūkstot attiecīgiem sakariem ar grāmatu noņēmējiem, tās būs grūti izvietot tirgū. Nebūtu gan lieki papūlēties pašiem latviešu rakstniekiem pameklēt kādu vācu izdevēju. Laikam gan šajā gadījumā liels šķēršlis būs vācu literārās valodas nepietiekamās zināšanas, kā arī grūtumi rast labus tulkotājus. Bet mēģināt tomēr var — vismaz vācu periodikā uzņēmīgākiem autoriem izdosies gūt panākumus. Mūsu rakstniekiem taču jāsagatavojas „svešzemju tirgum". — vai nu šajā, vai viņā pusē okeanam.

Dievmā

ITALIJAI VAJADZĒTU IK

Džons Gunters savā grāma
ropē no iekšpuses tagad", ku
pārējos slēdzienus atreferēja
priekšējā numurā, veltī plašu
ju Itālijai.
Viņš stāsta, kā apmeklējis
pavisam nelielvērojamu un pa
pat bagātu bazniecu komūnist
delēs Asīzes tuvumā. Šis b
apkārtne pārvēršusies par k
Itālijā gāda tirgum, kur s
tēlīti, pārdod sīktās desiņas u
ģērbu un viņa visādas izprie
ka ievērēsim. Laiks jākavē tā
lauku tūkstoši, kās pulēšjas a
pēc gaida — viņi gaida, k
kārtīgies brīnums. Jau vairā
it sevišķi migiāmās dienās, es
vērot, kā aiņonpadsmit pēdu
stala Dievmātes tēls baznīcas
kopā sakustējies, it kā viegli
pildāmies.
Gunters nav varējis sagaidīt
tās nākamreiz klausīties, be
norāda, ka šāda gaidīšana uz
mu ir tipiska itāliješ, kur vie
šais cilvēks joprojām stipri pr
tēla ticamajam pakļidušas ties
gājiņā gadā vēlēšanu kam
laikā. Komūnisti, kas bija ce
uz uzvaru vismaz Asīzes apk
cest par šo brīnumu ārkārtīg
dzinājušies un angelvojuši, ka va
ierīkojuši īpašu elektrisku ap
tēla iekšienē, lai tas klanītos i
kad piespiež kontakta pogu. I
poga, pēc komūnistu apgalvojun
atrodoties Vašingtonā.
Gunters tālāk konstatē, ka šī
mēs neesot vienīgais gadījums,
komūnistu ceribas vai nu brīn
vai citu iemeslu dēļ nav piepil
šās. Itālijā, pēc viņa domām, t
cest politiski visai stabila, un
tiešām komūnisma briesmām
neesot iemesla bažīties, par
tam, ka nabadzība visai liela un
mūnistu partija joprojām st
Pats svarīgākais nabadzības ie
cest pārspīlēti lielā dzimstībā.
dēļ Itālijas iedzīvotāju skaits k
gadu piesugot par apmēram 40
gadam. Tagad Itālijai esot 45
iedzīvotāju, lai gan zeme, pēc
lietpratēju vienbalsīga atzin
varot kaut cik pietiekami uzt
augošais 38 miljonus.
Bez šaubām arī tagad vēl Itali
nepamani arī bagāti cilvēki. Iebr
cest Romā, pirmais iespaids esot
tas, ka lai pilsētā skumji kontr
nabago un bagāto dažādais dz
vietā, šķirsti kailāmi kājām lāsa
pretim gaitu, lai pēc tam izžāv
tiekot un lūkotu pārdot to veik
vietām, kur zīda drānas pārdod
40—50 dolāriem metrā.
Itālijas ministru prezidents
Gasperi esot pateicis Gunteram,
viņš mierīgu prātu atteiktos no M
šāda plāna palīdzības, ja viņam
dotu iespēju ik gadus „eksport
400.000 itāļu. Tai pašā laikā Ita
esot nelespējami runāt par dzim
šu ierobežošanu, jo baznīca tam
tojas vispār zināmu iemeslu dēļ,
cēr komūnisti pretējas divu ieme
dā — no vienas puses viņi prot
cer paklaut Itāliju sev un vēlas,
tai būtu iespējami daudz dzīvā s
ka, no otras puses nabadzība ir s
tīgākais komūnistu sabiedrotais,
tagad Itālijai ir 1,900.000 bezda
nieku. Kāds valdības loceklis te
Gunteram: Ja mums radīsies
miljons bezdarbnieku, tad komūn
saņems Itāliju kā uz paplātes."
Gunters no savas puses piebi
ka esot liela starpība starp Ital
un Franciju. Kamēr Francijā kom
mums varēšot tikt pie varas tikai
pilsoņu karu, Itālija varētu k
komūnistiska tā teikt vienas na

Hamburgieši grābj apelsīnus no jūras

Pēc pagājušās piektdienas
nedēļas smagajām vētrām Kul
Mēmes bākas sarga rita ausmā
nedēļa neparastu aketu — uz
nejem vilnīšiem, ko vējš dzina
bet grīvā, peldēja miljoniem ap
sīkumi. Līdz pat apvārsnim jūrā b
redzami dzeltenī plankumi — ves
ūdeņu, kas Rietumvācijā dabūjā
tikai par nesamērīgi augstām c
nām un uz kartītēm.
Pasaucis sievu un bērnus pal
bākas sargs vienā stundā izzvejo
10 centnerus apelsīnu. Pa to lai
krīt parādījās veselas, nesalauzt
kastes. Kaut kur no kuģa bija n
skalota apelsīnu krava, kas, vie
vētrumu vēja dzīta, pēcpusdienā s
Mēmes piekrasti starp Hambur
un Brēmeni.
Ziņa par apelsīnu plūdiem ab
plūdēja un piekrastes ciemos izpl
tāk zibens ātrumā. Veikalu
darbinieki pameta darbu
devās zvejot jūras dāvanu. Daudz
ni, to savāca, bija tik lieli, ka i
iecis arī muitas ierēdņi un piepr
ša muitu: 2,50 DM par centner
Vakarā Hamburgas melnajā tir
piedāvāja apelsīnus par 90 feniņie
kilogramu — uz Dusi ļetāk nekā o

—a

„Eiropa no iekšpuses — tagad"

AMERIKĀŅU PUBLICISTS SALĪDZINA EIROPAS VALSTIS PĒC DIVIEM KARIEM

Džons Gunters, kas kļuvis slavens ar savām grāmatām „Eiropa no iekšpuses", „Āzija no iekšpuses", „Dienvidamerika no iekšpuses" un „ASV no iekšpuses", tagad publicē jaunu grāmatu „Eiropa no iekšpuses tagad", ko pa nodaļām iespiež arī „New York Herald Tribune". Šai grāmatā Gunters atsaucas uz pieredzējumiem, ko viņš guvis pagājušā vasarā, apceļodams dažādās Rietumeiropas valstis, Vāciju un četras valstis aiz dzelzs aizkara. Padomju Savienībā viņam nav bijis atlauts iebraukt. Savos braucienos Gunters saticies ar visdažādākiem cilvēkiem. Pats viņš saka — lai saraksts neizrādītu pārāk garš, teikšu, ka satiku maršalu Tito un pāvestu, komūnistisko Čechoslovakijas ministru prezidentu un katolisko Itālijas ministru prezidentu, Ernestu Bevinu un Grieķijas karali, ģenerāli Kleju, Trigvi Li un Īdenu.

Grāmatas pirmajā nodaļā Gunters pasaka vispārējos iespaidus par tagadējo Eiropu un šos iespaidus sakoncentrē četros vispārinājumos. Pirmais, pēc paša Guntera domām, vissvarīgākais vispārinājums ir tas, ka, atskaitot nejauša negadījuma izraisītu nelaimi, nav gaidāms atklāts karš Eiropā. Otra svarīgākā pārmaiņa Eiropā esot tā, ka tagad Eiropā atrodoties ASV robežas. Neesot nevienas Eiropas valdības, kas nedomātu par to, kāda ietekme tās rīcībai varētu būt Vašingtonā, tāpat kā neesot nevienas Rietumeiropas valsts, kas vairāk vai mazāk nebūtu atkarīga no amerikāņu kredītiem. Ja amerikāņi atrautu palīdzību Grieķijas valdībai, tā nevarētu pastāvēt ilgāk par 10 dienām, un arī Francijas un Itālijas valdība nevarētu pastāvēt ilgāk par dažām nedēļām vai mēnešiem pēc amerikāņu atbalsta atraušanas.

Pirms daudziem gadiem Gunters Londonā vaicājis Vinstonam Čerčilam, kādā veidā, pēc viņa domām, esot atšķiries pirmais un otrais pasaules karš, un vīrs, kas aktīvi piedalījies abu karu vadībā, atbildējis, ka pirmais pasaules karš bijis tikai karš starp atsevišķām valstīm, kamēr otrs bijis tautu, ideoloģiju un kontinentu cīņa. Pagājušā vasarā Gunters jautājis Itālijas ārlietu ministram Sforcam, kas bijis aktīvs diplomāts laikmetos pēc abiem kariem, ar ko atšķiras laikmets pēc pirmā kara no tagadējā, un atbilde bijusi, ka pēc 1918. g. Padomju Savienība raustījusies pilsoņu kara krampjos, un arī ASV bijusi izolēta no pasaules politikas iekšēju iemeslu dēļ, kamēr tagad, pēc 1945. g., abas šīs lielvalstis kļuvušas par galveno lomu tēlotājām uz Eiropas skatuves.

Trešais vispārinājums par stāvokli Eiropā esot atziņa, ka oficiāli karš beidzies jau pirms trim gadiem, bet jooprojām nav īsta miera. Tas esot nelaimīgs apstāklis, bet vēstures zinātājiem neliekot zaudēt cerības. Pēc pirmā pasaules kara pagājuši astoņi gadi, iekām Eiropai izdevās parakstīt pirmo ciešamo miera līgumu Lokarno. Varot arī iebilst, ka trīs gadus pēc pirmā pasaules kara stāvoklis Eiropā bijis vēl daudz nepatīkamāks nekā tagad, kaut arī lielos vilcienos valstu pretišķības toreiz nebija tik dziļas kā tagad.

Tagad Eiropas atkopšanās lielākā cerība esot tā, ka arvien noteiktāk Rietumeiropā veidojoties mērenas valdības ar stipru aizmuguri, bet tai pašā laikā, kaut arī amerikāņiem tas varētu nepatikt, esot jākonstatē, ka kapitālisms tīrā veidā Eiropā jau miris un, droši vien, nekad neatdzīvošoties. Komūnistu panākumi esot ierobežoti, un — kaut arī nevarot teikt, ka komūnisma briesmas Rietumeiropā jau pilnīgi pārvarētas — viņu zaudējumi kļūstot arvien lielāki un nopietnāki.

Par atsevišķām valstīm runājot, Gunters norāda, ka Itālijas stāvoklis visumā esot ļoti labs, un tas pierādot paradoksālo apstākli, ka kara zaudētājs tomēr varot izvīdīties ieguvējs. Grieķijā ir lielas nekārtības, un varot teikt, ka šī valsts streipuļo uz chaosa bezdibeņa malas. Turki, turpretim, radot stingras, robustas un samērā drošas nācijas iespaidu.

Par spīti komūnismam, valstis aiz dzelzs aizkara atšķiroties viena no otras tik lielā mērā, ka nevarot runāt par tām vispārīgi. Dienvidslavija šķietot visciešāk saliedēta un visizturīgākā no tām četrām, ko Gunters redzējis. Ungārijā vērojamas samērā vismazākās atšķirības no priekškara laikmeta, Čechoslovakija ir visvairāk salauzta, bet Polija visaktīvākā un uzņēmīgākā.

Austrijā vēl joprojām esot lielas nekārtības, bet rodoties arī jūtamas cerības. Vācija visnār neesot valsts, bet tikai politisku pretešķību arēna, Beļģija no visām Eiropas zemēm esot tikusi vistuvāk labklājībai, kamēr Holandei vēl jāiet tāls ceļš līdz šim mērķim. Visvienkāršākais, ko varot pateikt par Franciju, esot tas, ka šī zeme daudzējādā ziņā sasirgusi ar morālisku puvi. Anglija, acīm redzot, esot visveselīgākā zeme Eiropā. Tās iedzīvotāji veic ārkārtīgu darbu ārkārtīgā disciplīnā un ar ārkārtīgiem upuriem. Kamēr daudzās citās zemēs rodoties sajūta, ka tās atrodas dziļā krizē un slīgst taļā vēl dziļāk, par Angliju varot teikt, ka tā lēni, bet neatlaidīgi no krizes attālinās.

Par Krieviju Gunters domā, ka tā nevēloties karu tīri egoistisku iemeslu dēļ, proti — tā nevēloties sagraut to, ko tā ieguvusi pēc otrā pasaules kara. NYHT

MVD saraksti Rietumvācijā

Virtembergas-Bādenes kristīgo demokratu partijas laikraksts „Union" ziņo, ka krievu slepenā policija MVD attīsta rosīgu darbību Rietumvācijā. Šejienes vācu komūnistu partijas tā saucamajai kadru nodaļai uzdots sastādīt sarakstus par visiem politiķiem, žurnālistiem, mākslinieciem un saimniecības darbiniekiem, ievācot sīkas ziņas par katras personas pagātni un tagadējo darbību. Īpaši kadru nodaļas locekļi pastāvīgi uzrauga attiecīgās personas. Kad saraksti sastādīti, tos nosūta uz Berlīni SED kadru centrālei, kur tos pārbauda. Šai darbā nodarbinātas 100 sevišķi uzticamas personas. Pēc pārbaudes sarakstus tad iesniedz MVD. AZ

Īriju, Itāliju un Skandināvijas valstis aicinās Eiropas padomē

Briseles pakta signatārvalstu īpašā komisija, kas apspriežas Londonā par Eiropas padomes praktisku iedzīvināšanu, publicējusi paskaidrojumu, ka agrā pavasarī nolemts sasaukt Eiropas valstu konferenci, lai atrisinātu visus svarīgākos jautājumus. Uz šo konferenci aicinās arī Īriju, Itāliju un Skandināvijas valstis. Informētas avotrindas Londonā izsakās, ka uzaicinājumus min. valstīm izsūtīs vēl februārī. Līdz šim panākta vienošanās, ka ministru komisijā katru valsti pārstāvēs viens ministrs. Komisija padomei izstrādās darba kārtību un lems par visiem jautājumiem, atskaitot brunošanos. Padomes pilnsapulces notiks katru gadu. Visus jautājumus paredzēts izšķirt ar balsu vairākumu. BBC

DAŽOS VĀRDOS

24 dienvidslavus apcietinājusi albāņu slepenā policija. Viņiem piedēvē saimniecības, politisku un militāru spiegošanu. Apcietinātie bez tam esot mudinājuši albāņus bēgt uz Dienvidslaviju un pievienoties Tito.

Libanona un Sīrija nolēmusi piedalīties sarunās ar Izraēlu Rodosas salā. Pārējās arabu valstis nogaidīšot ēģiptiešu-žīdu apspriežu iznākumu. Izraēlu tagad atzinusi arī Norvēģija un Argentīna.

Dienvidslavijas militārā misija Berlīnē, pēc padomju iestāžu spiediena, ievērojami samazinājusi savu locekļu skaitu. Krievi dienvidslaviem pārmet darījumus melnajā tirgū. Dienvidslavijas tirdzniecības misija jau agrāk likvidēta. Vairāki dienvidslavi pārbēguši uz rietumiem, lai nebūtu jāatgriežas Belgradē.

Palīdzību no ASV Spānijai ar rakstu lūdzis spāņu katoļu baznīcas galva. Spānijai sevišķi nepieciešamas mašīnas. Raksta turpinājumā archibīskaps aicina ASV atjaunot ar Spāniju diplomātiskās attieksmes.

Berlīnes lielvecākais prof. Reuters trīs dienu apmeklējumam ieradies Londonā, kur viņam būs apspriedes ar britu valdības locekļiem un parlamentāriešiem. Trešdien Reuters izbrauks uz Parīzi.

Varšavā un tās apkārtnē apcietināti daudzi poļu Zemes armijas (Armija Krajowa) locekļi, kas, pēc valdības oficiālās informācijas, gatavojušies apvērsumam. Atrasti lieli krājumi ieroču, municijas, zelts, ārzemju valūta un īsviļņu raidītāji.

Pastiprināt kosmisko staru un atomu pētījumus apsolījis padomju zinātņu akadēmijas prezidents Vavilovs. Akadēmija bez tam paredzējusi izdot filozofijas vēsturi, kas „atmaskos amerikānu un eiropiešu zinātnieku neofašismu".

Ortega i Gasets, slavenais spāņu filozofs, ar telegrammu Hamburgas senātam apsolījies ierasties Vācijā nākamo vasaru uz Gētes svinībām.

20 slēpotāji nonāvēti un 20 smagi ievainoti pie Donaueschingenas, kad kāds vācu autobuss noripoja līkumā no 10 m augstas krauļas. Iespējami vēl vairāki nāves gadījumi, jo daudzi braucēji dabūjuši smagus iekšējus ievainojumus.

Ragnars Mirsmedens, pazīstamais zviedru mākslas amatnieks un vara kalējs, kluvis 60 gadu vecs. 1935. gadā viņš darināja 9 m augsto statuju mūsu Brīvības piemineklim Rīgā.

72 g. v. medicīnas profesors Karls Henšens immatrikulējies par studentu Bazeles universitātē. Viņš, būdams viens no izcilākajiem Šveices ārstiem, ilgus gadus vadījis Bazeles slimnīcas chirurģisko nodaļu, pagājušā gadā aizgājis pensijā un tagad, parādot neparastu garīga spirgtuma piemēru, pievērsies ķīmijas studijām.

39 stāvu augstu debesskrāpi UN sekretariāta vajadzībām sākušas celt četras Ņujorkas būvfirmas. Tam jābūt gatavam līdz 1950. gadam.

Amerikāņi šogad pirmo reizi kopš 1917. gada atkal kūpina labus Havannas cigārus par 5 centiem gabalā. Saimniecības speciālisti apgalvo, ka tā esot drošākā zīme, ka inflācijas briesmas garām.

Jauni pasaules rekordi ātrslidošanā

ĒRIKS KOŅECKIS IZCILĀKAIS VĪRS PREUSSEN KREFELD — SC. RIESSERSEE SACENSĪBĀ

Eiropas meistarsacīkstes ātrslidošanā, kas notika Davosā, pierādīja, ka norvēģi nekā nav zaudējuši no savas varenības ledus celiņā un viņu uzvaru sērijā „skaistuma traipu" ienesa vienīgi līdz šim mazāk pazīstamais ungārs Pajors. Reālizētās divi jauni lieliski pasaules rekordi. 500 m meistara titulu ieguva norvēģu jūrnieks Svere Farstads, ar laiku 41,8 sek., atkārtojot sava tautieša Engnestangena pirms 11 gadiem sasniegto pasaules rekordu. Farstads uzvarēja arī 1500 m slidojumā ar 2:13,9 sek. 5000 m jaunu pasaules rekordu 8:13.5 min. sasniedza ungārs Kornels Pajors, labojot zviedra Seifarta līdzšinējo pasaules labāko varējumu . Otru jaunu pasaules rekordu reālizēja norvēģis Andersens 16:57,4 min., un labāku laiku par iepriekšējo rekordu sasniedza arī 2. v. ieguvējs Pajors. Visu četru distanču kopnovērtējumā Eiropas meistara titulu ieguva Svere Farstads ar 189,958 punktiem, 2. v. Hjalmars Andersens 189,917 p., 3. v. Pajors 190,618 p., 4. v. holandietis Brekmans, 5. v. norvēģis Liaklevs.

Vācijas meistarsacīkstēs ledushokejā skatītāju pāroildītajā Krefeldas ledus stadionā Preussen Krefeld pārliecinoši 6—2 uzvarēja ilggadējo meistaru SC. Riessersee. Divus vārtus krefeldiešiem ieguva Ēriks Koneckis, par kuru kā „Sport-Kurier", tā „Sportbericht" raksta: „Labākais vīrs uz ledus bija latvietis Koneckis." — Dienvidvācijas futbola meistarībā vadītājā vietā esošai Offenbacher Kickers pirmo zaudējumu sagādāja eksmeistars 1. FC. Nürnberg, pieveicot ofenbachiešus 8—1. Savu pēdējā laika izcilo sniegumu turpināja TSG. Ulm 1846, kas pieveica spēcīgo 1860 München 2—1. Ofenbachieši pirmajā vietā tomēr vēl ir neapdraudēti.

FUTBOLISTIEM JĀSNIEDZ PAPILDUS ZIŅAS

Visi futbolisti, kas vēlējās izcelot uz ASV sakarā ar latviešu vienības organizēšanu, lūgti steidzīgi paziņot savas adreses LSFAP futbola nozares vadītājam A. Pukinskim. Izceļošanas organizētājiem nepieciešamas dažas papildus ziņas, bez kurām var rasties sarežģījumi iebraukšanā ASV. Vēstules adresējamas A. Pukinskim, Butzbach, Resetlement Centre YMCA/YWCA.

Latvijas rekordiste Tatjana Pīlme ātrā trenējas ziemas baseinā Insbrukā, kur viņa studē. 400 m krauli Pīlme trenējā peldējusi labāk par viņai pašai piederošo Latvijas rekordu.

Latviešu trimdas meistarsacīkstēm paukošanā, kas visos veidos notiks 26. un 27. febr. Eslingenā, dalībnieki piesakāmi līdz 20. febr. Eslingenas YMCAi.

Uz Austrāliju no Memingenas nometnes šajās dienās aizbrauca latviešu izlases volejbolists J. Kasapcevs.

Arnolds Vidings, Igaunu izcilais vieglatlēts, kas 1934. g. Turīnā izcīnīja Eiropas meistartitulu lodes grūšanā, šajās dienās aizbrauca uz Austrāliju. Igaunijas slavenais lodes grūdēju trijnieks tagad izklīdināts pa visu pasauli. Aleksandrs Krēks, Vidinga panākumu turpinātājs un arī Eiropas meistars (1938. g. Parīzē), dzīvo Zviedrijā, bet Augusts Mālsteins vēl vienmēr ir Vācijā. Izceļošanai uz Čīli viņam radušies sarežģījumi.

Jaunu pasaules rekordu abrocīgā spiešanā pussmagā svarā ar 142 kg sasniedzis krievu svaru cēlājs Gregorijs Novaks.

Katra vienības dalībnieka kā dāvanu saņems auto, ja Marseļas futbola klubs uzvarēs Francijas meistaribā.

Kā Maskava uzņēma Trumena „nē"

„New York Herald Tribune" Maskavas korespondents Ņūmens sniedz pirmo ziņojumu, kā Maskavā uzņemta Trumena noraidīgā atbilde satikties ar Staļinu Maskavā vai Austrumeiropā. Politbirojs esot jau no paša sākuma rēķinājies ar Vašingtonas nē. Krievu viedokli visskaidrāk izsakot kāds „Pravda" ievads, ko pēc Kleja stingrās nostājas Berlīnē minētais laikraksts publicējis pagājušā gada 28. oktobrī. Tajā teikts: „Tās aprindas, kas Vašingtonā un Londonā inspirē agresīvu politiku pret Padomju Savienību, nav ieinteresētas saprasties un sadarboties ar mums." Arī šai brīdī, tāpat kā pēc Maskavas sarunu izjukšanas pagājušā rudenī, ASV un Lielbritānija neuzskatot par izdevīgu panākt izlīgumu ar Kremli. Bet pasaule tagad pati, pēc politbiroja domām, varēšot spriest, kas vēlas mieru un kas no tā bēg.

Ņūmens rakstā uzsver, ka nevienu brīdi Maskava nav rēķinājusies ar pozitīvu iznākumu Staļina miera ofensīvā. Tās īstais mērķis esot tīra propaganda un tā izspēlēta tikai, lai sajauktu pasaules sabiedrisko domu, un tādā kārtā aizkavētu Rietumeiropas ūnijas un Atlantika pakta rašanos. Tagad Maskavas vadmotīvs būšot, ka abas šīs drošības sistēmas esot tīri agresīvi iestādījumi, kas apdraud pasaules mieru. NYHT

KRIEVI JAU ŠAUJ ARĪ UZ MARKGRĀFA POLICIJU

Berlīnes padomju sektorā svētdien notika apšaudīšanās starp sarkanarmiešiem un Markgrāfa policistiem. Kādā lokālā vairāki padomju karavīri bija sacēluši traci, apdraudot arī civilos apmeklētājus. Lokāla īpašnieks pa tālruni izsauca policiju. Kad tā ieradās un lūdza krievus restorānu atstāt, viņi atklāja uguni no savām mašīnpistolēm. Vairāki Markgrāfa policisti ievainoti. Izmantojot apjukumu, krievi aizbēga, bet ievainotos vēlāk pievāca padomju militārā policija. St

Gdiņā sistēmatiski tvarstā baltiešu jūrniekus

Poļu policija, acīm redzot, saņēmusi stingrus rīkojumus tvarstīt baltiešu jūrniekus, kas uz zviedru kuģiem iebrauc poļu ostās. Nesen ziņojām par latviešiem, kas apcietināti Gdiņā, tagad „Stockholms Tidningen" ziņo, ka turpat aizturēts un pārmeklēts zviedru kuģis „Brigg", uz kuŗa arī atrasts kāds bēgļu jūrnieks. Pēc laikraksta ziņojuma, ostā nodibināta īpaša spiegu sistēma, lai aizkavētu bēgšanu no Polijas uz Zviedriju, un bez tam no darbiem ostā atlaisti visi neprecētie, lai aizstātu tos ar precētiem, kam piedraudēts, ka viņu bēgšanas gadījumā spaidus vērsīs pret piederīgiem.

„Latvju Ziņas" aizrāda, ka šī informācija saskan ar kāda igauņu jūrnieka ziņojumu par dēkainu izglābšanos no poļu policijas nagiem vienā no braucieniem uz Gdiņu ar zviedru kuģi „Svenske". Kamēr agrāk viss noritējis gludi, vienā no braucieniem pagājušajā vasarā citi jūrnieki tau ceļā brīdinājuši viņu, ka no Gdiņas viņa celš vedīšot uz Sibiriju. Pēc šī brīdinājuma viņš kļuvis uzmanīgs un ostā paslēpies mašīntelpās. No turienes viņš redzējis, ka poļu policisti ierodas kuģi pārmeklēt, bet tie viņu nav atraduši. Igaunis palicis mašīntelpā bez ēdiena un dzeramā 3 dienas, bet, kad jūrā atkal iznācis uz klāja, pārējie jūrnieki bijuši loti pārsteigti. Igaunis nav vairs atradis ne savas mantas, ne dokumentus, bet kad citi pārliecinājušies, ka viņš sveiks un vesels, šīs mantas „mistiskā kārtā" atkal atgriezušās. Esot skaidrs, ka dala jūrnieku strādājot roku rokā ar poļu policiju.

NETIEK KRASTĀ

Septembra beigās no Gēteborgas izbrauca uz Dienvidameriku Alfreda Strazda 300 t kuģītis „Else" ar igauņu, ukraiņu un dažiem latviešu (pats Str. ar ģimeni, kapt. Bērtiņš uc) bēgļiem. Kā mums raksta, novembra beigās „Else" nokļuvusi Buenos Airesā, kur argentiniešu iestādes nelaižot krastā, jo neesot iebraukšanas vīzu: vēl 16. janv. sēdējuši uz kuģa. Braucienā pār okeanu notikuši daži starpgadījumi, ko izmeklējot. „Latvju Ziņas"

Visa pasaule aizlūdz par Mincenti

(Turpinājums no 1. lpp.)

tiski traucējusi „kāda cita stacija" tai laikā, kad nolasītas ziņas par Mincenti prāvu.

Reakcija pret necilvēcīgo prāvu Budapeštā turpina pieaugt visā pasaulē. Ņujorkas archibīskaps kardinālis Spellmans Sv. Patrika baznīcā svētdien vadīja īpašu aizlūgumu, veltītu Mincenti. Spredikī viņš teica, ka Budapeštas process ir Krusta gājiens visiem katoļiem. Tas ir velna un Staļina izgudrojums. ASV draud iznīcība no komūnisma, ja amerikāņi nekā nemācīsies no Budapeštas prāvas. Sidnejas archibīskaps dievlūdzējiem paskaidroja, ka Mincenti prāva ir atkārtojums tām prāvām, kas notika Padomju Savienībā 1930. gadā. Kopš Jūdasa Iskariota nodevības cilvēce vēl nekad tā nav pazemota. Zalcburgas archibīskaps Dr. Rorachers katēgoriski atsauca komūnistu apgalvojumus, ka Mincenti būtu rakstījis viņam par monarchijas atjaunošanu Austrijā.

Plašu rakstu par prāvu Budapeštā publicējis lielais amerikāņu laikraksts „New York Times", kuŗa korespondentam tikai sestdien atļauts ierasties tiesas zālē. Ungāru drošības iestādes apgalvojušas, ka tur neesot vietas, lai gan uzņēmumi laikrakstos skaidri pierādījuši šī apgalvojuma aplamību. Laikraksta pārstāvis raksta: „Tiesas priekšēdis Holti visu laiku izturējies kā uzbrucējs. Jautājumi bija tā formulēti, ka jau saturēja gatavu atbildi. Kardinālim Mincenti bija dziļi iekritušas acis, zilu loku ietvertas. Tie, kas pazina Mincenti līdz apcietināšanai, stāstīja, ka kardinālis vienmēr runājis enerģiski un drāmatiski. Radio pieslēgumā klausītāji varēja pārliecināties, par Mincenti nogurušo balsi, teikumu vidū bieži radušies starpbrīži un viegla atmiņas zaudēšana. Tas, pēc „New York Times" korespondenta domām, noteikti liecina par narkotiku.

Visai dīvaini liekas arī Mincenti solījums atkāpties no sava amata, ja prāvu pret viņu izbeigtu. Viņš taču skaidri zināja, ka kardinālus atcelt var vienīgi pāvests. Vatikāna oficiozs „Osservatore Romano" uzaicina katoļus neticēt Mincenti vārdiem. Visa prāvas gaita liecinot, ka viņš atrodas nenormālā stāvoklī. Sešas nedēļas cietumā kardināli padarīja par mechanisku mašīnu kas uz visu var atbildēt ar jā vai nē. Budapeštas process rada sašutumu visā pasaulē. Tam nav precedenta cilvēces vēsturē: tiesājamais atzīst vainu, tam nav neviena vārda, ko teikt sevis labā, cietumā viņš pārliecinās par savu vainu u. t. t.

Pasaulē neviens vairs nešaubās, ka kardināli Mincenti notiesās. Bet pasaulē arī neviens nešaubās, ka reiz tiesās arī pašus tiesātājus, jo „Dieva dzirnavas mal lēni, bet labi".

BBC, AB

Atentāts pret Irānas šahu

Piektdienas pēcpusdienā pret Irānas šahu Mohamedu Pahlevi izdarīts atentāts. Kāds žurnālists raidījis pret šahu piecus revolvera šāvienus, no kuŗiem viens ķēris Pahlevi sejā, bet otrs mugurā. Pārējās trīs lodes aizgājušas secen. Pūlis sašutumā šāvēju gandrīz uz vietas nolinčojis. Policijai ar lielām pūlēm izdevies viņu paglābt un ievietot kādā Teherānas slimnīcā, kur tas drīz miris. Irānas galvaspilsētā izdarītas plašas apcietināšanas kreisās tudi partijas aprindās, pie kuŗām piederējis arī žurnālists. Tudi partija nodibināta tikai 1941. gadā, un tā aizstāvējusi strādnieku intereses. Sevišķa nozīme tai bijā, kad Aserbeidžanas apgabalu okupēja krievu karaspēks. Ar tudi partijas palīdzību Maskava toreiz mēģināja radīt nemierus Irānā. BBC

Lidmašīnas glābj 80.000 arābu no bada

Berlīnes gaisa tilta sekmes radījušas vēl divus „gaisa tiltus" — gaisa transportu lielo ganāmpulku glābšanai ASV ziemeirietumu štatos, kur pēc lielajām sniega vētrām tūkstoši lielloru palikuši ganībās bez barības un RAF operāciju 80.000 arābu pasargāšanai no bada nāves Hadramatas ielejā.

Hadramatas gaisa tilts sāka darboties pagājušā nedēļā Dienvidarabijā. No Suecas kanāla joslas lidlaukiem ik dienas paceļas lielās transportlidmašīnas ar kviešu kravu un to nomet no gaisa Rijānā, mazā arabu ciemā, kas atrodas starp 2000 metrus augstiem klinšu kalniem. Tā kā Hadramatas ielejā nav lidlauku, tad kviešus un rīsu no lidmašīnām izmet apzīmētos laukumos. Maisus pieber tikai līdz pusei, lai tie krītot nesaplīstu.

Bads izcēlies sausuma un kādas kamieļu sērgas dēļ. Sausums pilnīgi iznīcinājis Hadramatas sējumus, bet vienīgais satiksmes veids ar ārpasauli šai ielejā ir kamieļu karavānas pāri augstājiem kalniem.

LATVIJA, 1949. g. 10. februāri

ESTE

Atļēdzos, kad vēsums šķiet
cauri mēteļa plānajam audu-
un palavījies zem krekla, tiek-
pārņemt visu augumu. Mēs
ies, ejam pa kalnu uz leju, un
dzelzs pakavi rezēm nošķind
elas apaļajiem akmeņiem.
pat slimnīcai nerunājam ne

tviešiī" prasa sargs, kuŗam at-
atvaļinājumu zīmītes.
" es saku.
ms abiem tūlīt jādodas pie
žanta."
ais iesvilpjas caur zobiem, un
grūžam durvis ar tādu spuru,
šai nāciena būtu ieelpojuši mil-
spēka un spirgtuma, jo nelau-
es ne mirkli, ka vēl šodien pat
sim no šejienes prom un var-
jau rītu būsim savos pulkos.
ar prieku Viļņa acīs iegūlusies
etnība. Šķiramies abi, ka divīzi-
pulcēšanās punktā mēģināsim
ikt, lai mūs šūta uz vienu pul-
— tik ļoti slimnīcas dienās esam
duši.
rseržantam blakus stāv garš
nieka vietnieks, kura kreisās ac
blāv mākslīgs stikla kermenis
pāri sejai velkas tumša rēta, bet
rp sagriezusies slīpi un aizsedz
no neskartās sejas. Tā šķiet tik
ga, ka es noskurinos, jaudams,
virsseržantam laikam nekas vairs
sakāms, un pēc mums nāca
nieka vietnieks. Man netīk us
skatīties, bet es redzu, ka ve-
acs nomirkšķinās, kad viņš le-
šējas mazliet kērcošā balsī:
Pagrabā ir kāds latviešu kara-
. Viņam kabatās daudz papīru,
kam latviešu valodā. Jūs abi nāk-
man līdz."
Viņš iet pa priekšu, mēs sekojam
ēdami, un pagraba kāpnēs, kas,
sagrieztas, ved tumsā, Viļņa
ver mani aiz rokas:
Ko tu saki par viņu?"
parausta plecus, nemaz neiedo-
damies, ka te nav ne staļņa gais-
, un Viļņa, nekā neredzēdams,
ustās tāpat uz priekšu kā es. Pa-
iežos un gribu teikt, lai viņš uz-
uj sārkociņu kad vācietis ver ki-
s durvis, un pagrāba gaitenis uz-
is ir tik gaišs, ka apžilbdams pie-
iedzu acis.
„Iekšā! Nāciet iekšā!" brēc vir-
ieka vietnieks un pret loga gaišu-
u es redzu viņa galvu no sāniem,
ikai tagad ievērodams neticami lī-
egumu.
Mēs laikam tomēr esam pārāk lē-
virzījušies uz priekšu, jo vācie-
is sauc atkal, un viņa balsī pie-
ūst nepacietības pieskaņa. Es pa-
kratos uz grīdu, kas ir pelēcīgs kļons
ar plānu smilšu kārtiņu virspusē,
u redzu turpat pie durvīm vienu
otram blakus gulam četrus karavī-
rus. Malējam roka sagriezusies un
aizlieka aiz muguras, bet blakus tam
gul pamaza auguma drukns puisis,
kura svārku piedurknes sārkanbalt-
sarkanais vairoziņš savārtījies gluži
pelēks.
Pats nezinādams kā, esmu nostā-
ies latvietim pie kājām un noņemis
cepuri, — mani pārņēmis žēlums un
nīkums reizē, ka tik necienīgi jā-
gul no ienaidnieka lodes kritušam
karavīram. Mūs iztraucē virsnieka
vietnieka brēciens, — tikai tagad pa-
manu, ka Viļņis nostājies man blā-
kus un arī viņam galva atsegta.
Bet vācietis kļuvis gluži nemie-
rīgs.
„Kas tur rakstīts?" viņš bargi va-
cā un pamet man kaudzīti vēstuļu.
(Turpmāk beigas)

Chronika

Dziedone Paula Brīvkalne, kas pastāvīgi angažēta Oldenburgas valsts teātrī, 20. februārī viesosies Bavārijas valsts operā Minchenē „Salomes" galvenajā lomā.

Amerikāņu literatūras laikraksts „Saturday Review of Literature" publicē Arnolda Šēnberga vēstuli, kurā viņš apsūdz Tomasu Mannu literārā zādzībā. Kā zināms, divpadsmittoņu sistēmas ievešana mūzikā ir Šēnberga darbs, ko Tomass Manns savā jaunajā romānā „Doktors Fausts" piedēvē šī romāna varonim Leverkīnam.

Tā viņi izteicās

Kāda zeme pazaudē savu brīvību, ja tā to nevērtē augstāk par visu. Bet tā tajā pašā laikā zaudē arī labklājību un bagātību, ja pēdējās vērtē augstāk par brīvību.
W. Somerseets Moms

*

Garu var salīdzināt ar izpletni: lai tas kaut kam derētu, tam jāatveras.
Lords Tomass Djūers

*

Filipīnu laudīm ir sakāmvārds, kas man allaž palicis prātā: mušas neiedrošinās lidot mutē, kad tā ir ciet.
Teodors Rūzvelts

*

Nav neinteresantu lietu, ir tikai neinteresanti cilvēki.
G. K. Čestertons

*

Klusēšana var būt visbriesmīgākie meli.
Roberts Luiss Stīvensons

*

Ja grib patikt kādai loti skaistai vai arī loti neglītai sievietei, tad jāslavē viņas apģērbs. Bet ja grib iemantot citu sieviešu labvēlību, jāslavē viņu skaistums.
Lords Česterfīlds

PADOMJU PULKVEDIS TOKĀJEVS STĀSTA (6)

Aiz Kremļa mūriem

Visu dzīvi Padomju Savienībā nosaka politbirojs. No Elbas līdz Vladivostokai nav varas pasaulē, kas varētu tam pretoties. Politbiroja rokās ir absolūta vara: tas var iecelt un atcelt ministrus, sasaukt un atlaist Augstāko padomi vai likt nošaut jebkuru, kas liekas aizdomīgs vai tikai varētu tāds kļūt. Ministriju un ministru Eiropas izpratnē Padomju Savienībā nav. Sie institūti un personas nav nekas cits kā komūnistu partijas centrālkomitejas funkcionāri. Rietumos vēl aizvien nevar saprast, ka krievu diplomāti pārstāv nevis Padomju Savienību, bet komūnistu partiju. Tas, kas Lielbritanijā ir ministru kabinets, padomju Krievijā ir politbirojs, kurā ir 14 locekļu.

Šie cilvēki, viņu ģimenes un tuvākie piederīgie sastāda Padomju Savienības sabiedrības augstāko izlasi. Vienu pakāpi zemāk stāv vissavienības komūnistu partijas sekretāriāta un organizācijas biroja locekļi. Nevienam karalim, prezidentam vai ministram visā pasaulē nav tik lielas varas kā šiem cilvēkiem. 50 ministriem, kas var noteikt pār visu Padomju Savienību, pakļautas 600 ministrijas „draudzīgajās republikās". Nav jāaizmirst, ka katram partijas nodaļas sekretāram ir mazākais 5 vietnieki. Šiem vietniekiem savukārt pieskaitāmi adjutanti, kuriem ir atkal savi adjutanti un tā līdz bezgalībai.

Padomju izlasei pieder vēl tā saucamie „tautas varoņi", Staļina prēmijas laureāti, maršali, ģenerāļi, admirāļi, rakstnieki un komponisti, kas „seko partijas ģenerāllīnijai". Tomēr tikai retajam no viņiem pieejamas tās ērtības un tas komforts, ko bauda politbiroja locekļi. Padomju Savienībā tikai retais zina, ka Kremlis ir mājoklis visiem 14 politbiroja locekļiem un viņu ģimenēm. Ietikt tur vienkāršais mirstīgais nevar. Ja kāds pārdrošnieks to mēģinātu, viņa gaitas noteikti beigtos slavenajā čekas cietumā Lubjankā. Kremli var apmeklēt vienīgi tad, ja tur pavēl ierasties vai aizved.

Ir tikai divi ieejas šai komūnistu citadelē: kājām gājējiem Borovičeskija vārti un braucējiem Spaskija vārti. Visas šīs vietas apsargā MVD kadetu skolas audzēkņi. Cik grūti tikt Kremlī, ja uz turieni arī oficiāli aicina, pastāsta pulkvedis Tokājevs. „Kādu dienu mani pēkšņi aicināja pie sevis lidotāju akadēmijas politiskās nodaļas priekšnieks. „Biedri Tokājev," teica viņš, kad aiz manis aizvērās kabineta durvis, „jūs aicina uz Kremli. Cik ilgs laiks jums vajadzīgs, lai sagatavotos." Mazliet padomājis, es atbildēju — 15 minūšu. Noteiktā laikā es no jauna ierados pie priekšnieka, un mēs braucām uz Spaskija vārtiem.

Vispirms vajadzēja apstāties pie pasu nodaļas. Iegājām kādā telpā, kurai bija četri logi. Aiz katra sēdēja divi MVD virsnieki. Pie pirmā loga noprasīja manu vārdu, apliecību, ar ko es vēlos Kremlī runāt un kas mani aicinājis. Manas atbildes salīdzināja ar kādu grāmatu, kas atradās virsnieka priekšā. Apliecību rūpīgi pārbaudīja ar lupu, turēja to pret gaismu un pārliecinājās par papīra kvalitāti. Pēc tam to kopā ar grāmatu ienesa kādā tālākā istabā. Pēc dažām minūtēm virsnieks atgriezās un sāka izrakstīt caurlaidi. Kad tas bija padarīts, mana apliecība, caurlaide un grāmata tika ienesta citā istabā. Pēc dažiem acumirkļiem viņš atgriezās un lika man parakstīties par caurlaides saņemšanu.

Caurlaide bija papīra lapa, ko šķērsoja dažādu krāsu svītras. Krāsu un svītru veidu, kā arī numurus Kremļa MVD gvardes šefs maina katru dienu. Atstājis pasu telpu, es devos uz Spaskija vārtiem. Bet jau pēc pāris soļiem mani apturēja sardze un pieprasīja dokumentus. Mani pašu pārmeklēja no galvas līdz kājām. Pēc trim soļiem (es saku burtiski) mani atkal aizturēja, un sākās tāda pati procedūra kā iepriekšējā. Iekšpus Kremļa valņa kontroles atkārtojās vēl vairākkārtīgi. Beidzot es nokļuvu garderobē. „Laipni" MVD laudis palīdzēja novilkt mēteli. Bet es pamanīju, ka to dara tāpēc, lai rūpīgi pārmeklētu, vai kaut kur nav noslēpti ieroči. No garderobes divi pakāpieni uz augšu veda uz garu, tepiķiem izklātu koridoru. Pie durvīm no jauna stāvēja divi MVD virsnieki, kas prasīja pēc papīriem. Koridora kreisajā pusē atradās masīvas durvis, pie kurām bija piestiprinātas vizītkartes ar Berijas, Mikojana, Maļenkova un citu varenu vārdiem.

Visa šī pārbaužu sistēma ierīkota ar gudru ziņu. Ja arī kāds no Kremļa dūžiem kļūtu neuzticams, pēc MVD sardzes reģistriem būtu viegli konstatēt, ar ko tas saticies, kad un cik ilgi. Varenā apcietināšanai tad sekotu arī visu apmeklētāju izklaušināšanas un, vajadzības gadījumā, arī apcietināšanas. Nekur tomēr politbiroja locekļus nevar tik labi novērot kā tradicionālajās Kremļa pieņemšanās. Pulkvedis Tokājevs pēc ilgākiem vērojumiem konstatē, ka staļinisms ar „tēva un skolotāja glorificēšanu" visu vadības aparātu padarījis smieklīgu, pats to nemaz nevēlēdamies.

Staļins nekad nav redzams tautas vidū. Pieņemšanās viņš sarunājas ar vieniem un tiem pašiem cilvēkiem, kas pieder tā tuvākajiem līdzstrādniekiem un skaitās absolūti uzticami. Līdz 1938. gadam Kremli tika rīkotas gadskārtējas svinības arī padomju kara akadēmijas absolventiem, bet pēc maršala Tuhačevska prāvas šo paražu atmeta. Labu laiku priekš pieņemšanas Kremļa komandantūra sanem sarakstus ar to personu vārdiem, kas ļauzaicina. Izmeklētie nesaņem vis ielūgumus, kā tas parasts Eiropā, bet tiem vienkārši pavēl ierasties zināmā dienā un stundā uz pieņemšanu. Kremlis atmetis eiropiešu paražu, ka viesus pie durvīm sagaida namatēvs un apsveic. Uzaicinātie ierodas pirmie, bet viesību rīkotāji pēdējie.

Viesiem jau iepriekš tiek paziņots, cikos jāierodas, kur jāstāv un kur jāsēž. Neviens nedrīkst nokavēties vai atstāt viesību telpas pretēji priekšrakstiem. Tas neattiecas vienīgi uz ārzemju diplomātiem. Pieņemšanās aicina tikai padomju sabiedrības elitē: politbiroja locekļus ar ģimenēm, maršalus, ģenerāļus, admirāļus, augstus partijas locekļus, pazīstamus zinātniekus un rakstniekus. Militāristi ierodas galā uniformās, apkārušies ordeņiem. Tā kā Padomju Savienībā visu iepriekš izplāno, tad izplānotas tiek arī pieņemšanas. Viesi parasti sapulcējas lielajā Jura zālē. Kad noteiktais brīdis pienācis, ceremonijmeistars skalā balsī nokomandē: „Lūdzu sēdieties, biedri!"

Pēteris Ērmanis

Laipnajai dāmai

Kāds spēks jums laipnībai, kaut tā
tik maiga
Jums acīs atmirdz, jūsu vārdos skan.
Maz runājam, bet labi labi man
Un netīk atcerēt, cik dzīve baiga.

Kā saitēs rožsārtās es sevi sienu,
Un gribas, sirds lai patiesu to jūt,
Ko jūs aiz pieklājības vien, varbūt,
Man sakāt: „Nāciet ciemā katru
dienu!"

Televīzija draud iznīcināt Holivudu

Televīzija nopietni draud izkonkurēt filmu. Gadiem ilgās Holivudas bailes, ka tai dienā, kad sāks ražot lētus un labus televīzijas aparātus, filmu rūpniecība piedzīvos nopietnu krīzi, tagad kļūst īstenība. Tālskatīšana pašreiz ASV piedzīvo neredzētu uzplaukumu. Ik dienas ražo un pārdod 8000 „video" aparātu. Garā un neērtā vārda „televīzija" vietā Amerikā lieto „video", no latīņu vārda redzēt, kam arī līdzība ar iegājušos „rādio".

Holivudas kino aktieri, kas līdz šim pelnīja 750—1000 dolaru nedēļā, jau izpārdod savus automobiļus un dzīvības apdrošināšanas polises. No Beverlijhilla un citiem luksa kvartāliem pazūd arī slavenie ekrāna elki, kas gadiem ilgi saņēma 10.000 dolaru nedēļā. Lielās kino sabiedrības slēgušas pusi darbnīcu, lai samazinātu izdevumus. Direktori mierina sevi un darbiniekus, ka krize pārejoša un stāvoklis pēc kāda laika atkal uzlabošoties. Gallupa institūts jau savācis ziņas, ka video pēdējos mēnešos samazinājis kino apmeklētāju skaitu par 20%. Ja šī statistika izrādīsies par pareizu, tad tas nozīmē, ka lielo filmu sabiedrību tirā pelna iznīcināta. Kā zināms, izdevumos un nodokļos aizgāja vairāk nekā trīs ceturtdaļas ieņēmumu.

Ņujorkas baņķieri pareģo, ka filmas krize ne vien turpināsies, bet kļūs vēl smagāka. Video sabiedrības un rūpniecība gavilē: mēs iznīcināsim novecojušo filmu nākamo triju gadu laikā.

DM

SPRĀDZIENS

Kad cel trešo tiltu, — viena kaŗā nopostīta un viena pagaidu tilta vietā — tad bieži jāspridzina. Tad no patiltes izlien spridzinātāju komandas priekšnieks zilā cepurē, nostājas tilta vidū un lepūš gaŗā āža ragā — pret katru tilta galu vienu reizi, un vēsturiskais instruments noskan uz mata tādā pat balsī kā vecos laikos Jelgavā, kad izziņoja lielo ugunsgrēku. Pēc tam policisti katrs savā Nekāras krastā aptur satiksmi un ar saucieniem un zīmēm dabū pāri bīstamai vietai pēdējos gājējus. Pēkšņi tilts ir kluss un tukšs — Heidelbergas sirds, visdzīvākā vieta pilsētā, apstājusies pukstēt.

Kad tas ir noticis, virs zilajā cepurē dodas uz malu. Tur viņš nomaina priekšstrādnieku, kas visu laiku uz nama stūra uzraudzījis akumulātoru. Tagad tiek padzīti nost ziņkārīgie. Tiek pievienoti vadi. Tiek piegrieztas kontakta skrūves. Dziļajā klusumā, kas nu iestājies, var dzirdēt virs ūdens iebrēcamies retu kaiju.

Tad komandas priekšnieks satver sviru, mazliet pietupstas, elpu ievilcis, vēl pēdējo reizi pacel acis pret upi un . . . ierauga pašā tilta vidū vientuļu pilsoni. Vienu vienīgu, gara, pat izaicinoša auguma pilsoni, ap kuŗa kalsnajiem stilbiem vējš, spītēdams nopietnajam brīdam, jautri purina mēteli.

Šīni mirklī, kas ir baigs diezgan, ievērojot zem tilta novietotos dinamīta lādiņus, tomēr nenotiek nekas cits, kā vienīgi pārvietojas daži sīki muskuļi spridzinātāju komandas priekšnieka viscaur apzinīgajā vaigā. Viņa ūsas no šīs nemanāmās kustības nošļūk kādus milimetrus zemāk un pēkšņi piešķir sejai gluži ārkārtīgu izteiksmi — tāda varētu piemist diriģentam, kas ļoti maigā orķestra vietā izdzird nepiedienīgu trompetes lepūtienu. Nav zināms, kā šis asociālais elements uz tilta ticis garām policijai. Nav izprotams, kā viņš nepamana dziļo, pat nospiedošo klusumu ap sevi, kas šai pusdienas laikā ir biedīgāks kā pusnakti. Pilsonis solo, galvu plecos ievilcis, degunu nokāris, viņš vienkārši šļūc savā nodabā, un viņam nav nekāds priecīgais izskats — drūmu domu mūsu dienās var būt daudz. Bet, Dieva dēļ, taču ne pašreiz, ne šeit!

Ka dzīve nav sapnis, bet sāpēle, tas tagad šeit. Heidelbergā uz tilta, pierādās visā pilnībā — viņš, nezināmais ar nokārto degunu, ir likteņa vajātais, viņš ir upuris. Nav bijis vēl tāda mākslas darba, kurā aktieris būtu vēl ģeniālāk atklājis savas liktenības traģisko lielumu, savas bojā ejas nolemtību, nenovēršamību — tā vienkārši jūtama katrā viņa liesajā kustībā tā viņo gaisā ap viņa salijušo platmali. Un spridzinātāju priekšnieks, — tas ir liktenis. Neatvairāms, visuvarens un bargs.

Ir skaidri redzams, ka viņā notikusi zibenīga pārvērtība. Mulsums ir bez pēdām izzudis, un viņš nemanāmi, bet ārkārtīgi draudīgi, negantās dusmās briezdams, milzt pār savu akumulātoru. Viņš izskatās pēc milzīga suņa, kas, briesmīgi iegvelzdamies, tūliņ gāzīsies virsū nelaimīgajam. Bet nē, kas par bērniškību: viņš izdarīs ko citu, ko šausmīgu: viņš pavilks sviru un uzspers gaisā šo izsmiekla perekli, šo atklāto kārtības zaimu! Lai tas sprakšķēdams, krākdams un smirdēdams iesprāgtu mākoņos un nebūtu vairs — par sodu savai bezkaunībai, tūliņ, uz vietas!

Bet viņš nepagūst izvērst savu sūtību dzīves īstenībā — tai mirklī, kad viņa ūsas saglaužas ļauni kā tīģerim un rīkle paveras ellišķīgam rēcienam, pēkšņi iejaucas spēks, kas stiprāks par likteni un šinī gadījumā nozīmē visaugstāko gribu. Kā uz kādu spēju norādījumu gan pūļi, gan no jauniņā policista zēnīgās mutes atskan daudzkārtīgi un nekārtīgi saucieni — heil! — un visa krastmala ņirb no izmisīgiem roku mājieniem un vēzieniem. Un arī spridzinātāju priekšnieks pēkšņi nespēj nekā cita, kā brēkt līdzi un māt ar savu milzu ķepu, un viņa balss saplūst ar pūļa brēcieniem.

Taču pilsonis, lai cik neticami tas izliktos, nedzird nenieka. Viņš ir panācis tikai mazu gabaliņu tuvāk un pēkšņi ierauga ugunsdzēsēju sarkanās kāpnes, kas atslietas pret apgaismošanas stabu. Dziļi izbrīnījies par šīs ierīces atrašanos šinī vietā, vientulais gājējs paliek stāvot. Paliek stāvot un pacel galvu. Pacel galvu un vēro kāpņu un staba gaļotnes augstu gaisā. Un vēro ilgi un ar sapratīgas būtes pamatīgumu. Kaut gan tur patiesi un nudien nav itin nekā ko redzēt.

Vai viņš ir traks? Sai lielajā sāpēlējumā šķiet, ka tomēr nodārdēs dinamīta lādiņš un pilsonis patiesi kā korķis iesprāgs debesīs. Vai tilta spraišļi paiuks kā kino krēslu rindas un brīnītājies iekrītis upē. Vai arī viņš vienkārši pārsprāgs un izkūpēs kā pulvera dūmi — kaut kas tagad notiks, kaut kas briesmīgs un šai pašā acumirklī!

Un tieši šai acumirklī vientuļais pilsonis it kā atgūst kontaktu ar piekrastē atbīdīto pasauli, sāk nervozi un apjucis lūkoties ap sevi, izdzird balsis no krasta un pēkšņi sadugst kā no adatas dūriena skaustā. Lieki piebilst, ka viss notikums līdz šai vietai ilzdzis tikai nedaudz sekundes. Turpmākais norisinās sekunžu simtdaļās. Ir kā patiltē novietotais dinamīts patiesi būtu atbrīvojis milzīgus enerģijas krājumus, vientulais cilvēks pēkšņi uzsprāgst pusmetru gaisā, viņa kājas tai pašā mirklī paveras kā ilkšis, un, uz tām atpakaļ nokrizdams, viņš jau ir ceturtdaļu distances tuvāk krastam un atrodas tik spraigā, gari stieptu lēcienu kustībā, ka viņa mēteļis ik mirkli uzpland līdz padusēm un padara visu aulojošo parādību līdzīgu lietussargam, ko aiz īsā gala rausta neredzama roka. Tai brīdī, kad viņš sasniedz krastu, pūlis nodārd smieklos. spridzinātāju komandas priekšnieks, acis pārgriezis, uzkliedz viņam „Sakramenti" un ar visu aizturētā niknuma sparu pavelk sviru. Un kaut kur dziļi pazemē nodun tāds kā sprādziens — ne stiprāks par ābola kritienu no zara vasaras naktī.

Un nu notiek negaidītais. Tas, kas tikko, jāsaka, paglābies no priekšlaicīgas iesprāgšanas debesīs, no stindzinošas peldes, no izjukšanas puteklos, — šis tūļa un satiksmes kavētājs, šis garšļaka un lutausis pēkšņi sāk mētāties rokām. „Ko jūs kliedziet kā ārprātīgie!" viņš brēc pilnā un varenā rīklē un ir pietūcis no dusmām gluži zila. „Kas tad ir noticis? Tā var cilvēku līdz nāvei pārbiedēt! Vai jūs maksāsiet ģimenes pabalstu? Vai domājat, ka esmu kurls?"

„Taču laikam esat kurls!" spridzinātāju priekšnieks, savukārt zaļš aiz niknuma, iebrēc pilsonim sejā. „Vai sprādzienu nedzirdējāt?"

„To? Un to jūs saucat par sprādzienu? Vērša nopūta tā bija, ne sprādziens! Un tādēļ tāda brēka? Lielībnieks jūs esat, ne pionieris!"

Tādu valodu dzirdēdams, tas pats priekšstrādnieks, kas sargāja akumulātoru, plaši atvēzējies, nomet uz tilta milzīgu, sasalušas zemes piku, kas dobji nodun, pret ietves dēļiem atsizdamās.

„Vai redzat, blauri," komandas priekšnieks iespiež rokas sānos un ar ūsu galiem norāda uz tiltu, „ar to jūs būtu dabūjis pa galvu! Tas tikko nokrita no debesīm. Vai nu zināt, kas ir sprādziens?"

Un vēlreiz notiek negaidītais. Pilsonis palūkojas uz zemes piku, uz tiltu un debesīm, ievelk elpu un, acīm redzami gandrīz, it sapratīgi pamāj galvu: „Tā tā . . ' Un, ne vārda vairāk nebildis, pagriežas un cienīgi aizkāpj pa ielu.

Vienu brīdi liekas, ka kritis vēl kāda zemes pika, lai trāpītu aizejošajam pilsonim pa stilbiem. Bet šai brīdī itin nepacietīgi sāk zvanīt aizturētie tramvaji un taurēt automobiļi, un komandas priekšnieks iziet tilta vidū — lai nobeigtu spēli. Āža rags noskan stiepti un spalgi, un trauksme beigusies.

Bet ir gan tiesa, ka sprādzieniem jābūt bīstamiem, vai tie nav nekādi sprādzieni. Cilvēkiem netīk iztrūkties pa tukšu.

Severīns Dūms

Ar „mīlas konfektēm" kļuvis miljonārs

Šveices avīze „Die Wochenzeitung" ziņo, ka Zviedrijas lielākajos laikrakstos jau labu laiku rēgulāri parādījies sludinājums, kurā nezināms ražotājs aicināja zviedrus pirkt mīlas konfektes un dāvināt savai pielūgtajai. Sludinājumā bija norādīts, ka konfektes ir labākās kvalitātes un savā iedarbē nepārspējamas un neklūdīgas.

Šo sludinājumu pazina visā Zviedrijā. Arī zviedru policijai tas nebija noslēpums, bet neviens par šo lietu neinteresējās tālāk, jo uzskatīja ražojumu par tikpat nevainīgu līdzekli kā citus pirms tam. Vai tad jau kopš simtiem gadu Ķīnā netic, ka pietiek iebērt kādai meitenei pasniegtā tējā saberztu degunradža ilkņa pulveri, lai skaistule līdz neprātam samīlētos dzēriena pasniedzējā? Turcijā vēl šodien pasniedz medus, piena un berztu mandeļu saiaukumu kā visiedarbīgāko mīlestības dzērienu. Ja nu Zviedrijā kāds sācis ražot mīlas konfektes — lai ražo!

Tad piepeši pirms dažām nedēļām kādā Gēteborgas laikrakstā parādījās kādas jaunas meitenes sludinājums, kurā viņa paskaidroja, ka tās līgavainis viņai iedevis Zviedrijā izplatītās mīlas konfektes, viņa pazaudējusi varu pār sevi un tagad gaidot bērnu.

Zviedru policija tūlīt ar vislielāko skubu sameklēja viltīgo līgavaini. Viņš atzinās, ka pierunājis savu meiteni baudīt mīlas konfektes. Policijai tas tomēr interesēja pavisam maz: galvenais uzdevums bija atrast konfekšu ražotāju. Vispirms no pārdevēja uzzināja piegādātāja adresi, bet no tā savkārt atklāja 28 gadus veco Olafu Holgersonu, kas visā Zviedrijā bija padarījis slavenu savu noslēpumaino līdzekli.

Nopratināšanā atklājās, ka tieši pirms tam gadiem, kad Holgersons vēl bijis nenozīmīgs biroja ierēdnis, viņam bijusi glīta draudzene. Reiz viņš jokodamies sniedzis viņai kādu konfekti, teikdams, ka tā ir „Confiture amoureuse" — kāda ļoti iedarbīga mīlas konfekte. Daiļā jaunava, kas līdz tam bijusi itin iedomīga un gražīga, jau pēc divām minūtēm devusi Holgersonam pirmo skūpstu.

Konfekte bijusi pilnīgi nevainīga, pirkta tuvējā saldumu tirgotavā. Negaidītais panākums pavedinājis jauno cilvēku uz domām ka vajadzētu ražot „šādas" mīlas konfektes un pārdot par labām cenām. Jau pēc neilga laika drgū parādījās pralinē elegantā iesaiņojumā ar glītu uzrakstu „Confiture amoureuse". Kā izrādās, ražojuma recepte ir vairāk nekā vienkārša: blokšokolāde sajaukta ar kādu speciālu cukuru. Šis maisījums devis lielisku aromātu.

Olafs Holgersons bijis pieticīgs — viņš pelnījis „tikai" 800 procentus. Vairumpārdevējs „apmierinājies" ar 300 procentiem. Savu kronu nopelnīt vēlējušies arī tirgotāji, kādēļ ražojums maksājis 15 kronas maza kastīte.

Par spīti augstajai cenai, zviedru virieši bijuši centīgi pircēji, un Olafs Holgersons saņēmis ļoti daudzas atzinības vēstules. Kāds patērētājs tomēr rakstījis, ka līdzeklis izrādījies mazliet par vāju, un lūdz ražot vēl kādu divreiz stiprāku šķirni.

Nav vēl noskaidrots, vai mīlas konfektes ir pilnīgi nevainīgs līdzeklis jeb tārn piejauktas kādas ķimikālijas. Katrā gadījumā skaidrs, ka ražotājam un starpniekam jāatbild par neatļautu cenu prasīšanu.

Kādas amerikāņu divriteņu darbnīcas īpašnieks vaļas brīžos nodarbojas ar visdīvaināko velosipedu konstruēšanu. Viņš jau uzbūvējis vismazāko, visaugstāko un dažādu citu kuriozu konstrukciju velosipedus, piemēram, divriteni, uz kuŗa var braukt četras personas, kā arī attēlā redzamo „vienriteni"; pēdējo strauji bremzējot, braucējs ar visu iekšējo konstrukciju sāk griezties uz vietas lielajā riteni.

Pārvedot mums naudu pa pastu, neaizmirstiet uz pārveduma talona otrā pusē atzīmēt, par ko Jūs maksājat.

Medaļas divas puses

„Kā jūsu meitai patīk Amerikā?" žurnālisti jautāja kādai mātei, kas bija atbraukusi ciemos no Eiropas.

„Lieliski," vecā dāma sajūsminātā atbildēja. „Viņa ir precējusies ar amerikāni, un viņš palīdz viņai mājās, mazgā traukus, uzrauga bērnu, ja viņa grib iziet, — viņš dara visu!"

„Un ko dara jūsu dēls?" bija otrs jautājums.

„Nabaga zēns, viņam pavisam neiet labi," māte žēlojās. „Viņš apprecējis amerikānieti — viņam jāpalīdz visos mājas darbos: jāmazgā trauki un veļa, viņam vienam jāpadara viss."

SLUDINĀJUMI

Altrēds Kalnājs

(14a) SCHWAB.-GMOND, Artillerie-Kaserne, Lettenlager,

piedāvā jauniznākušās:

SKOLĒNU KORI (I/III) I daļa á 3,50
60 (2 un 3 bals.) latv. t. un mākslas dziesmas.

J. MEDIŅŠ I/III solo dz. (mazs tirāžs!) á . . . . . 7,—

V. DĀRZIŅŠ I/II latv. t. dz. (parastās) á . . . . . 3,—
vieglā iekārtojumā, der arī klav. solo spēlei un dāž. c. notis un latv. krājmarkas. (16)

Visas trimdā iznākošās grāmatas jūs varat iegādāties

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNICĀ,

(13a) Nürnberg 2., A/C Valka

Atkalpārdevējiem parastā atlaide. Atsevišķiem pasūtinātājiem jāpievieno pasta izdevumi. Pieprasiet grāmatu katalogu! (278)

„LATVIJAS" ABONEMENTS.

pasūtinot laikrakstu pa atsevišķiem eksemplāriem (līdz 3 eks. iesk.), maksā DM 3.— mēnesī + DM 0,50 par piesūtīšanu; pasūtinot kolektīvi vairāk par 3 eks. — DM 3.— mēnesī par eksemplāru; pasūtinot uz ārzemēm un maksājot Vācijā DM 3.— mēnesī + DM 1,30 par piesūtīšanu. Sludinājumi maksā DM 0.70 par vienslejīgas nonpareilles iespiedrindas aizņemto telpu. Darbu meklēšanas sludinājumi par pusceņu.

Abonementa pieteikumi, sludinājumi, naudas pārvedumi un korespondence adresējama „Latvijai" (13b) Günzburg/Do.. . . meister-I andmannplatz 7.

. . . iznāk trīs reizes nedēļā — otrdienās, ceturtdienās un sestdienās.